

florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

PARIS 2008

“STEAUA CALITĂȚII”
Categorია AUR
International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

3 iunie, 2022
Nr. 21-22 (4395-4396)
Prețul 16 lei
Fondat: martie 1941
Serie nouă: 1990
ISSN 1857-3851
www.floriedalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Copiii descoperă totul în nimic; adulții nu găsesc nimic în toate.

Giacomo LEOPARDI (1788-1837), mare poet italian

Acord liric

Aurora LUCHIAN

1 IUNIE

*Când cireșele-s în pârg,
Triluri duiioase în crâng,
Când pe cer i-atâta soare,
Să știți că e sărbătoare.
E ziua voastră, copii,
Păsări în aer sunt mii!
Și va cânta cu ardoare,
Căci e zi de sărbătoare!
Și scripcarii greierași
Azi vă cântă, copilași!
Și frumoasa turturică
Cântul vouă vi-l dedică.
În lacul cel străveziu,
Un taraf faimos, zglobiu,
Oac, oac, oac! cântă de zor,
Tot cu drag, copiilor!*

*Pupăza, sturzul și-un cuc
Se întrec în vârf de nuc
Și animă, de cu zor,
Ziua prichindeilor.
Boabele de rouă mici,
Văzând veselii pitici
Cum petrec, s-au tot uitat,
Până de dor s-au uscat.
Fluturii, găze mărunte,
Au dansat pe întrecute!
Toată natura a cântat,
Până când s-a înserat.
Bine este să fiți mici,
Natura, părinți, bunici,
Din dragostea lor cea mare
Vă fac viața sărbătoare!*

Colaj: Cristina COVRIG

ORIZONT COGNITIV: DE CE? DE CÂND? DE UNDE?

• Zâmbetul copilăriei

DE CE pe 1 Iunie toți ne iubesc?

Bună ziua, dragă ORIZONT COGNITIV!
Despre Ziua Copilului aș vrea să vorbim. DE CE pe 1 Iunie toată lumea din jur ne iubeste? Părinții ne dăruiesc cadouri, ne fac fel de fel de surprize plăcute și ne distrăm împreună. În această zi, probabil, fiecare dintre profesorii și părinții noștri își amintesc de momentele frumoase ale copilăriei, întorcându-se cu gândul în trecut sau retrăind-o alături de noi. Astfel 1 Iunie pare să fie nu doar sărbătoarea copiilor, ci și a adulților. Dumneavoastră ce credeți? Vă rog să comentați această sărbătoare.

Iulian PETRAȘ, elev în clasa a VI-a „A”
la L.T. „Constantin Stere”
mun. Soroca

1 Iunie e prima zi din CIREȘAR, cea mai frumoasă zi din calendarul anului! Ea marchează hotarul dintre primăvară și vară, dintre mireasma florilor de mai și cireșele roșii, dulci și suculente. Fiind o gazdă primitoare pentru belșugul de soare și lumină, nu întâmplător anume această zi a fost declarată

ZIUA COPILULUI sau, cum mai este numită în unele calendare oficiale, Ziua Internațională a Ocrotirii Copilului. Ea, într-adevăr, nu este doar sărbătoarea voastră, a celor mici, ci și a noastră, a adulților. Pentru că voi, copiii, îi antrenați în frenezia bucuriei inocente atât pe învățătorii și părinții voștri, cât, mai

ales, pe bunicii grijulii, atenți și afectuoși permanent, iertători ai micilor și nevinovatei greșeli săvârșite de voi fără intenție, pe tot parcursul copilăriei voastre.

Anume voi, COPIII, ne încântați și ne fascinați prin farmecul și prospețimea voastră, prin inocența, candoarea, dorința și capacitatea de a explora și crea, prin naturalitatea și firescul comportamentului vostru. Voi ne schimbați viziunea asupra lumii, ne purtați pe tărâmul basmului, poveștilor, legendei, în LUMEA COPILĂRIEI! Voi, COPIII, sunteți triumful vieții, al rațiunii și dragostei pure dintre două ființe iubitoare - părinții voștri. Țineți minte: COPILĂRIA este un adevărat mit al reînnoirii, este cea mai frumoasă etapă a vieții omului pe pământ.

(Continuare în pag.2) ⇨

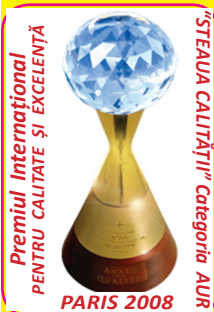
ABONAREA — 2022

**Rămâneți prieteni ai „Florilor Dalbe”!
A demarat abonarea pentru a doua jumătate a anului 2022!**

Rețineți, „Florile Dalbe” înseamnă:

- Un colind pentru mintea și sufletul elevilor de la clasa a 2-a până la clasa a 12-a, dar în special pentru cei din ciclul gimnazial;
- Un prieten fidel care oferă copiilor și adolescenților cele mai potrivite sfaturi în cele mai delicate situații;
- Un profesor subtil de educație civică și moral-creștină, de literatură, istorie, cultură, civilizație, filozofie, ecologie, artă plastică etc;
- Un supliment considerabil la manualele școlare;
- Un mesager cultural pentru copii și adolescenți.

Nu mai sta pe gânduri! Consultă, împreună cu părinții, bunicii, învățătorul sau dirigintele, catalogul „Poșta Moldovei” și roagă-i să te aboneze chiar acum!

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

PARIS 2008

“STEAUA CALITĂȚII”
Categorია AUR

Relații la tel.: 022-23-37-78; 022-23-41-95.

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru persoane juridice:
3 luni – 108 lei
5 luni – 180 lei

Pentru persoane fizice:
3 luni – 84 lei
5 luni – 140 lei

Condițiile de abonare le găsiți în catalogul „Poșta Moldovei” și pe site-ul www.floriedalbe.md

Numerele 23-24 vor apărea pe 17 Iunie a.c. în ediție cu volum dublu (16 pagini)

DINCOLO DE ORE

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

E imnul verii care a-nceput

Și te întreb: „Ce are această primă lună de vară și ce nu a avut luna mai?”

De fapt, e încă undeva într-un secol trecut sub cenușile vremii un cititor de stele care împarte zilele și împarte lunile și pune an lângă an. Și îi dă lunii mai cu o zi mai mult decât lui aprilie, pentru că, printre stelele din privirile noastre, tot el citește marele nostru regret că primăvara se călătorește. Și-i mai dă lunii mai încă o zi.

E o trecere abia deslușită de la o lună la alta, de la un anotimp la alt anotimp. Primăvara face export de cireșe pe piețele de desfacere ale verii, apele de primăvară ale Prutului se revarsă în apele verii, fluturii zboară și ei către alt anotimp, puii de căprioară născuți la capăt de mai se ridică din iarbă ca să facă și primul pas. Îl fac și se pomenesc în iarbă lui iunie, că e vară și acolo, la ei.

Tu, când ai strecurat semnul de carte ieri, erai la poezia „Floare albastră” de Eminescu. Ai deschis-o și azi. Cartea aceea cu poezii citite și recitate. „Floare albastră” e și azi. Chiar dacă e iunie și e alt anotimp. O picătură de eternitate prinsă în calendar.

Ai sunat-o pe bunica. Tot ieri. I-ai spus că o să mergi la ea pentru o săptămână și ea s-a bucurat ca un copil. Ca tine s-a bucurat. Că e vară și că tu mergi să o vezi. Să-i aduci apă de la fântână, să dai grăunțe la păsări și să-i spui că plăcinte mai gustoase decât plăcintele ei nu ai mâncat niciodată.

Nu, nu, chiar e adevărat. Plăcinte mai gustoase decât ale ei... E și un iaz pe acolo, prin sat. Știi că e un iaz pe acolo. Dar știe și tata, știe și mama. Și te-au rugat să ai puțină răbdare, că o să mergeți la mare. Lasă tu povestea aceea cu iazul sub o copertă. Și lasă-l pe băiatul acela în vara lui să spună: „Bine, mamă! dar, în gândul meu, numai eu știam.” Lasă-l.

E călduț și noaptea acum. E o domnișoară în scrânciobul din fața blocului de locuit și e un băiat la un balcon. Sau poate e o domnișoară pe prisma casei acolo, în sat, și e un băiat pe o altă prispă. De unde s-au luat greierii ăștia aici, în oraș? Cântă și cântă, și cântă... Cum merg ei unul către celălalt pe asfaltul nemilos de fierbinte și cum încă își mai țin minte cântecul în lumea asta care nu-și mai oprește motoarele?

Cântecul lor ține o fată în scrânciobul din fața blocului de locuit și tot cântecul lor cheamă un băiat la balcon. E imnul verii care a început. Când? Poate ieri, poate azi. Poate chiar acum. În clipa asta în care greierii lumii caută iarba încă necoaptă a verii.

DE CE pe 1 Iunie toți ne iubesc?

(Sfârșit. Începutul în pag. 1)

Copilăria mea, bunăoară, mi se pare un vis prea îndepărtat. Dar, totuși, îmi aduc aminte bine de ea: joaca cu mingea de cauciuc pe islazul satului; scăldatul în apa caldă a iazului de la marginea satului meu natal Ghelăuza; prinderea micilor peștișori demascați de apa nu prea adâncă a râului Bâc; vizionarea filmelor aduse în sat, o dată la două săptămâni, de către mecanicul de cinema din centrul raional Strășeni; trăsniile ce le făceam în noaptea de ÎNVIERE, când plecam la biserică cu vărul Vasile să sfințim pasca; mersul cu COLINDA și PLUGUȘORUL, de sărbătorile de iarnă... Lista ar putea continua.

Odată cu trecerea anilor și a dezvoltării noilor tehnologii, COPILĂRIA COPIILOR mei a suferit transformări majore. În timp ce eu purtam în geantă un mic abac metalic cu biluțe de plastic, copiii mei aveau acces la... computer. Iată de ce, dragi cititori-copii, COPILĂRIA copiilor mei o asemăn, ca percepție, ca fiind miracolul progresului tehnico-științific, dar și al dezvoltării spiritului meu de părinte, fiind martorul primului zâmbet, primei vorbe, primului pas, primului contact al lor cu ceilalți colegi de grădiniță și liceu...

AMBELE COPILĂRII (a mea și a copiilor mei!) rămân, însă, în umbră față de COPILĂRIA NEPOȚILOR, care, în afara imensei bucurii de a mă face BUNIC, m-a

transformat și pe mine în COPIL! Ce mare diferență între cele trei copilării, între felul de a gândi și acționa, a crea și prospecta tot ce apare în jur! Deși-ți arată că timpul trece nemilos de repede, apariția nepoților îți schimbă complet viața, sentimentele și, mai ales, comportarea. Caci, dacă vrei să le faci pe plac, te lași manipulat conștient de micile și nevinovatele lor cereri. COPILUL din zilele noastre este „argintul viu” ce nu te lasă nici o clipă să te plictisești, să stai fără ocupație, caci EL vrea permanent ceva, iar când ți-a câștigat complet încrederea, nu mai scapi de el. Cu mânuța lui gingașă îți dă ultima bomboană și te urmărește cu ochii lui mari, radiind de bucurie, până ce ai băgat-o în gură, că de nu, plânge și se supără...

Voi, COPIII, ne luminați permanent sufletul, ne dați speranțe și noi bucurii în viață, fiind cel mai generos exemplu pentru noi, adulții. La voi supărările durează puțin, egoismul nici nu există, iar bunătațea e la rang de mare putere! Voi, copiii, sunteți mângâierea sufletului nostru, bucuria nemăsurată a existenței pe pământ, speranța ce nu moare niciodată.

Uimitor, autorul „de ce”-ului are perfectă dreptate: 1 Iunie este și sărbătoarea noastră, a adulților, mai ales, a celor care am știut să păstrăm copilul din noi.

Ion ANTON

Campania Națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!”

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în parteneriat cu Școala primară nr. 83 „Gr. Vieru” din sectorul Ciocana al capitalei, a organizat la Biblioteca „Transilvania” o activitate extracurriculară în cadrul Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!”, ed. a XI-a.

PRINTRE CĂRȚILE COPILĂRIEI

Cartea „Pâine de la iepure” le-a adus atâta bucurie sufletească, încât fiecare dintre ei s-a simțit un artist adevărat, dorindu-și să se „deghizeze” în personajele autorului. „În casa iepurașilor plină de nerăbdare” ne-am pomenit grație elevilor **Damian Finciuc** (tata- iepure) și **Eliza Cernei** (mama).

„Fară spic nu faci nimic!” zice Iulian Filip în poezia „Spicul și prietenii lui”. Pe bună dreptate! Ne-au spus despre aceste lu-

cruri frumoase prietenii: **Ștefan Juganaru, Dragoș Ipați, Evelina Gherman, Andrei Moiseev**, care au înscenat poezia. Răsfoind în continuare cărțile autorului, **Magdalena Bugan, Emilia Gălușcă, Nicolae Luca, Matei Lupu, Maxim Crivoi, David Șeremet** ne-au demonstrat cum „Au vrut melcii să se bată”. Iar alți copii ni s-au destăinuit că „fiecare băiat ori fată minciunește câteodată”. Asta ne-au sugerat cei care au

Adina Iovu, Emily Necesniuc și Cristian Țurcanov.

E necesar să amintim că toți picii au fost actori minunați, căci alături de cei pe care i-am numit mai sus au fost și alți „iepurăși”. E vorba de **Alexandru Bargan, Alexandra Bordea, Luca Cazacu, Alexandru Cernavca, Daniel Gonța, Dragoș Ipați, Alexandra Moiseeva, Amelia Popovici, Andrei Umanschi, Sebastian Tataru, Vlad Pascari**. Ca o continuare a subiectului, elevii au interpretat cântecul „Acasă”, versuri de Iulian Filip, muzica Daria Radu (inclus în cartea „Pâine de la iepure”). Iepurășii erau atât de amuzanți, inspirați, încât aplauzele nu conțineau.

E știut că scriitorul Iulian Filip poartă întotdeauna într-o punguță fermecată cărți-surprize pentru cititori. Este scriitorul care posedă un limbaj deosebit pentru a dialoga cu copiii. Bucuroși de cărți și de sărbătoare, aceștia nici nu doreau să-și ia rămas bun de la poet. Fiecare se lauda cu autograful pe care l-a primit și a plecat acasă mult mai bogat spiritual, încercat cu o doză mare de optimism.

Organizatoarele evenimentului au fost învățătoarea Nina Doroftei, bibliotecara Ala Nuța de la Școala primară „Gr. Vieru” și Parascovia Onciu, managerul filialei „Transilvania”, gazda oaspeților.

Tamara PERETEATCU

Foto de autor

citit și au înscenat poezia „Din neamul lui Păcală”: **Damian Ipați, Damian Boian, Amelia Șerban, Nicolae Cucer.**

Copiii au citit cu mare drag multe poezii scrise de Iulian Filip, până au ajuns la cea cu întrebarea „Ce-î cu nasul lui Dănuț?” Am aflat și noi răspunsul prin vocile elevilor: **Emilia Gălușcă, Lorena Guriță, Ilinca Scripnic, Alisa Ermicei,**

Colectivul revistei săptămânale „Florile Dalbe” exprimă sincere condoleanțe kolegei noastre Mariana Gabură-Teleucă, în legătură cu trecerea la cele veșnice a mamei sale

Lidia TELEUCĂ.

Dumnezeu s-o ierte și s-o primească în ceruri alături de cei smeriți!

Lansări de carte

Un prilej de a sărbători poezia

De curând, la instituția noastră a avut loc lansarea cărții de debut intitulată „**Taina dulcelui cuvânt**”, semnată de către **Sergiu Ștefan**, profesor de informatică, educație plastică și educație muzicală. La această activitate – frumos prilej de a sărbători poezia, au fost prezenți elevi, colectivul de profesori și invitați precum: **Ion Croitoru** (director moderator Radio Pro Mingir), **Svetlana Sîrbu** (profesoară de limbă și literatură română), **Aliona și Anatol Bagrin**, maestru în artă (cu prezență online), **Cristian Serdeșniuc** (doctorand, coordonator al revistei Pro Educație, Dondușeni), **Angela Moraru** (Direcția Educație Edineț) și **Galina Ștefan** (absolventă din promoția anului 1992).

Cântecul și poezia reprezintă lumea ideală în care autorul se regăsește cel mai bine. În acest context, ansamblul de copii „Fircel de busuic” a interpretat cu mult suflet cântecele: „La Cișmeaua Căprioarelor” și „Măcuță, comora mea” pe versurile semnatarului cărții. Un buchet de melodii (textele și muzica sărbătoritului) a fost prezentat de către interpreta **Mihaela Papuc** (studentă USM). Elevii de la cercul dramatic îndrumați de către pro-

fesoara Inga Zubcu au oferit publicului un colaj de poezii.

Cu o „surpriză” artistică în premieră a evoluat trupa de teatru „Ghiocelii” (conducător – dl Mihai Sîrbu de la Mingir). Actorii au declamat poemul „Patimă divină”, inspirat din creația marelui poet Mihai Eminescu. De la Hâncești a venit cu o frumoasă și inspirată melodie-felicitare pentru autor Victoria Dincovschi.

Publicul spectator a avut prilejul să admire expoziția de lucrări plastice ale elevilor din gimnaziu. Mostre ale acestora cititorii le vor regăsi (în format editorial, variantă color) deschizând cartea respectivă. Atmosfera de sărbătoare a fost întregită de ansamblul „Bujorelul” de la Casa de Cultură din localitate, dar și de colectivul de profesori care fac parte din formația „Bujorencele”.

Dna **Vera Moșneagu** (directorul gimnaziului), dar și persoanele invitate au încununat lansarea cu mesaje de felicitare și apreciere pentru autor.

Mihaela OLARU, elevă la Gimnaziul Bujor

r-nul Hâncești

Lumina spiritului

Acesta e omul, domnilor. Rezistă la multe, dar câteodată îl doboară golul din jur.

Octavian Paler

MAXIME ȘI CUȚETĂRI de Octavian PALER

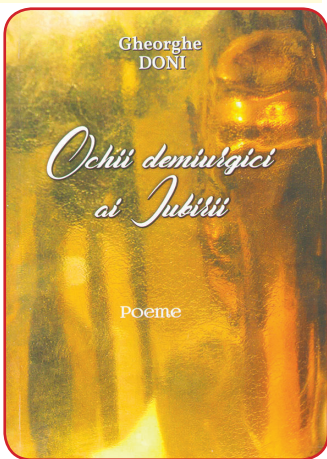
- Nu știi dacă pictorii frumoși, cum a fost, se pare, Dante Gabriel Rossetti, s-au gândit vreodată la Narcis, făcându-și autoportretul. Ceea ce știi e că întreg procesul intentat lui Narcis are la bază o lacună de lectură.
- Dragostea seamănă atât de bine cu lipsa ei, încât uneori se confundă.
- Memoria își amintește chiar și de uitare.
- Oricât de frumoasă ar fi o melodie, vine o clipă când ea e acoperită de tăcere.
- Iremediabilă este numai greșeala de a te lăsa strivit.

Ora de literatură

Rostul chemării interioare...

Cuvântului întreg aparținând / Numai în el ți se reflectă viața. **Gheorghe DONI**

Dialogal-monologal, ca și precedentele sale volume lirice „Revelațiile scribului” și „Totul e altfel decât știm că este”, cartea „Ochii demiurgici ai Iubirii” de Gheorghe Doni ne pune în fața faptului că autorul ei este un „căutător de comori” în Dragoste. Ce poate fi mai frumos și mai demn, dacă privim în esența lucrurilor, pentru un autor îndrăgostit de Cuvânt?

De la „Altarul deziluziilor” (1995) la „Ochiul demiurgic al Iubirii” (2021) (la plural e dificil totuși de pronunțat acești „gi” - „ci” la rând, care îngreunează și „înțețosează” rostirea, te derutează... cumva) brăvecanul de Orhei asaltează și alte domenii într-o convingere că are „condeie”, vorba mucalității a lui Tudor Arghezi. Si iar parcă nu e rău, ci din contră. Or, numai cel care caută poate doborânda „ceva”. Firește, poezia devine artă numai prin „altceva”. A intuit, pare-se, și autorul nostru acest dedesubt în „Revelațiile scribului”. Că, paradoxal, continuă în același mod ex-tradițional, așadar simplist, să profeseze... pe un ton didacticist tocmai „Ars amandii” în care au strălucit anticii, clasicii și modernii, uitând de ironia nichitastănesciană care te dezarmează din capul locului: „Leoaică tânără, iubirea”. Leii, se știe, sunt ocrotiți de Nemurire. Așa că aici se lucrează cu alte instrumente. „Condeiele” nu mai merg. E nevoie, Doamne, de Pană... și de Duh Sfânt.

Problematizarea acestui sentiment universal, cosmic și mitic, mistic și ezoteric este obiectul tuturor artelor frumoase sub un aspect sau altul. Condeierul Gheorghe Doni încearcă și el să pășească pe urmele înaintașilor, însă mijloacele sale de expresie sunt cam palide pentru a da sau „a adăuga vieții” viață, potrivit lui Mario Luzi, pe care dumnealui îl citează de formă, dacă nu ține cont de fond. Dar să vedem ce „cântece” „s-

au cristalizat” în adâncul inimii sale „ca niște perle”.

Tabloul preapocaliptic descris în „Ruga de dimineață”, însă, „va readuce totul la normalitate”, vorba locutorului liric. Pe parcurs, „spovedaniile” vor lua locul „rugilor”, de vreme ce acesta/Alceste crede că „pocăința este asumarea vinovăției”. Or, credința e credință, dictată de conștiință: „a fi posesor de valori achitate pe cont propriu/ este mai onorabil decât cu datorii mereu amânate/, - iată de ce are nevoie de spovedanie/ ca de-o acută terapie lăuntrică”. Strâns legat de condiția poeziei ce-o profesează în linia înțelegerii „binelui”/ „mai bine”-lui, personajul său liric va apela și la filozofia populară a acestuia deloc întâmplător („*Mai bine să te ia pustia/ decât să lepezi poezia, // mai bine mort sau dus cu pluta/ decât să-ți păreșești reduta, // mai bine strangulat (poate, „scrumuit”? - n.n.) de-o stea/ decât să te dezici de ea*”).

Formula „de rugă”, amestecată cu cea de „spovedanie”, se face simțită și-n piesele „Și ce dacă?...” și în „Urmele poetului”, autorul utilizând un limbaj destul de dur și polemic vizând „opusul celor lingăi” etc. (care-l consideră pe nedrept pe poetul adevărat „un anonim”, „un biet scrib ratat/ și uitat”) în speranța că „din această uitare/ se va ivi un urmaș/ care va scoate-n valoare/ destinul tău (al poetului... - n.n.) pătimaș/ făcând să răzbată prin vreme/ cu urmele-acelui frământ/ superbe (?) tale poeme/ în graiul acestui

pământ”. Incisivă și piesa „Colții de leu ai poeziei” (fără calcurile din rusește „până nu rămâne nici...”; corect: până rămâne doar și, „nu rămâne decât...”; corect: rămâne doar...); calcuri întâlnim și-n alte poeme gheorghedoniene (gen „Și ce dacă?...” „... viața ta trece ca o linie de demarcație între ele/ ca un fir roșu...”; corect: ca un fir călăuză sau ca un fir conducător...).

Notorii, în parte, poemele „Măsura în poate” și „Crez” („de versul clasic/ mă leagă/ frumoase amintiri// mai mult decât atât/ o parte/ a conștiinței mele/ s-a hrănit îndelung/ din acesta...”), „Scrisoare către un pretins prieten” („...acel prieten/ mi-este conștiința/ ce are-n sine-un singur Dumnezeu/ și lui slujindu-i/ cu toată ființa/ m-am atașat cu drag de el și eu// de-aceea/ nu discredita pe nimeni/ și nu îmbrățișa ca un intrus/ când știi că-n viață ai/ puțini prieteni/ nu preceda ca luda cu Iisus”).

Rânduri inspirate găsim în poemele „Rana de cuvânt”, „Doină”, „Scân-teie divină”, „Dor”, „Rob al iubirii”, „Epopoea ta”, „Eterna iubire” („cum Terra se trage din ceresul Izvor/ și noi descindem din eterna Iubire”), „Potirul dragostei”, „Iubirile”, „Poezia”, „Descântec”, în care „El (poetul Gh. D. - n.n.) merge sub steaua care îl ghidează/ Spre un izvor cu susur inocent”.

Alte poeme de dragoste găzduite în volum consolidează, pe măsura lor publicistico-didactică de „alinare” (de „întoarcere în sine”, vorbind în propriu-i trop...), întregul care constituie căutările condeierului în domeniul „poeziei”/ manierei ei: „Vers plâns, cântat ori spus regește, / șoptit cu dor sau plin de jale - / o pasăre ce se hrănește/ din creierul iubirii tale”). Ființială și sentimentală, atitudinal-personală, imnică și rapsodică, lirica erotică gheorghedoniană (temperat-echilibrată, meditativă, în mare și mai puțin emotivă), reflexivă, cultivată dintr-un sentiment anume adaugă prin „puțina vecie” credibilitate cuvântului scris din inimă și pentru inimă. Poetul se descrie rescriindu-i indirect și pe alții cu fără voia sa. Scriitorul e obligat să dea o mai mare ripostă neglijențelor lingvistice și stilistice care îi discreditează logica cu de la sine putere („*mă arunc în sus/ de-a dura*” (?); „*axa mi-i/ de-a rostogolul*” (?); „*dați curaj îndrăznelii*” (?); „*la naiba (?) cu asemeni ortăcie*”; „*ce n-aș da să-ntorc din anii cei*”; co-

rect: orice-aș da...; „...sparge-mi geamul cu-aromele tale”; „din bolta slăvilor cerești”; corect: din bolțile cerești, „slăvile” dublează, repetă sensul „bolților”; „Și-acela cât n-ar fi de om probat”; corect: ...oricât ar fi de... etc.).

Apriga sete doniană de cunoaștere, de poezie și adevăr îl concentrează pe autor în jurul Iubirii, nucleului „Eu și tu”, prin care lirismul erotic familial se apropie cumva, deși timid, de cel practicat diferit și de-o altă manieră de șaizeciștii premergători Grigore Vieru și Ion Vatamanu și, mai ales, de distinsul Dumitru Matcovschi etc. Cartea de aceea nu incidental e consacrată neasemuitei sale soții... Asemenea „gest” întâlnim și la divinusul G. Călinescu și la mulți alți creatori, dictat fiind de-o necesitate internă. Cântecele brăvecanului sunt intime și sincere, noncontrafăcute, ele traducându-i, pare-se, ușor candoarea și inocența sentimentelor trăite la propriu și la figurat, deși acestea sunt manifestări de natură pur mireană, purtând în ele „ceva”, dar nu „altceva”, de domeniul metafizicului, bunăoară (a se vedea piesele „În doi”, „Pârquiere”, „Dor”, „Cântec”, „Vom colinda și noi cândva prin cer”, „Cunoaștere”, „Apriga sete”, „Lupta cu tine însuși” etc.), care l-ar scoate din orizontul minor al versificării. Oricum poetul a înțeles, se vede, rostul chemării interioare practicat de mistici („*Orice schimbare s-o începi cu tine. // În sine sunt atâtea de schimbat. // Încât - să vrei să le afirmi cu bine - / Tu vei avea o viață de lucrat. // Așa că nu te mulțumi de sine/ Fă-ți singur critici, cearcă să te cerți. // Căci nu poți să te-ascunzi nicicând de tine/ Și nici pe tine însuși să te ierți. // E luptă grea lupta interioară. // Și-nvinge cel stăpân pe firea sa. // De-aceea, judecând ce-i în afară. // Întâi să judeci ce-i în sine ta*”).

Reflexele și deliciale „luptei interioare” cu sine, cu propriul ego (supus forțelor adverse...), înțelegerea de a se întoarce cu fața la Iubire și Adevăr întru promovarea schimbării lăuntrice în numele Vieții și Luminii îl fac definitivamente pe Gheorghe Doni, credem, să abandoneze pe încetul calofilia sentimentalistă și să accepte calea optimistă a luptei cu inerția anunțată de lirica labiană, opusă „urii” și „oamenilor-rechini”, pusă pe gâlceavă cu lumea „strâmbă” și egoistă. Poezia e un rost, iar pentru el trebuie să ai chemare interioară și cultură literară.

Tudor PALLADI

Nr. 11 (2147)

Campania Națională „Să citim împreună!”

PE URMELE FRUMOASE ALE POETULUI DE LA SOFIA

Campania Națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!”, ajunsă la cea de-a XI-a ediție, este binevenită în fiecare școală, în fiecare clasă. O republică de pici citește de zor cărțile selectate pentru acest proiect: „Pâine de la iepure”, de Iulian Filip, și „Trei zile cu Zuza”, de Irina NECHIT.

În acest an, Campania de lectură „Să citim împreună!”, lansată de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, a poposit și în satul Boșcana, raionul Criuleni. Elevilor din ciclul primar de la Liceul Teoretic „Mihai Stratulat” le-au plăcut atât de mult cărțile propuse, încât dna bibliotecară Maria PRODAN le-a organizat, în colaborare cu doamnele învățătoare Larisa SCRIPNIC și Liubov LAPTEACRU, o întâlnire cu unul dintre autori, poetul și folcloristul Iulian FILIP.

Vestea că vor avea un oaspete de la Chișinău, un scriitor adevărat, i-a bucurat pe copii

și i-a pus pe treabă. Ghidați de mături, ei s-au pregătit cum au știut mai bine de acest eveniment. Elevii din clasa a II-a și-au jucat cu multă inspirație rolurile în minispectacolele „Spicul și prietenii săi” și „Adresele dulci”, iar cei dintr-a III-a „A” au înscenat „Pâine de la iepure” și „Păcală și Tândală”. Elevii au mai recitat și câteva poezii din creația poetului: „Drumul la bibliotecă”, „Devenirea cititorului”, „Vatra”, „Urmele frumoase” etc. Sărbătoarea a devenit și mai plină, și mai veselă, când au răsunat cântecele „Doină” și „Din neamul lui Păcală”, pe versuri de Iulian Filip, ultimul devenit șlagărul păcălicilor.

Prinzând la curaj, puștii au început să-l descoasă pe scriitor despre copilărie, șotii, despre anii de școală, primele poezii. Au răspuns și ei la întrebări, primind în dar cărți-cu autograf. Cel mai tare, însă, i-a impresionat noutatea că Iulian Filip s-a născut, la fel ca mulți alți copii, în sat, doar că nu în Boșcana, ci în Sofia.

Întâlnirea cu poetul le-a lăsat în suflet urme luminoase și pline de sens, cu nume dragi: Casa, Omul, Cartea, Limba, Biblioteca, Neamul, Pacea, Viața, Natura, Lumina, Speranța.

Lica MOVILĂ

Bine ai venit, Iulian Filip!

Fă-o cu mâna ta!

DI-I-I, CĂLUȚ!

A venit vacanța și trebuie să te ocupi mai mult de frații-orul mai mic. Ce zici de un căluț, din cei cu care se jucau bunicii noștri când erau mici? Ați putea să-l meșteriți în doi, dintr-un ciorap rupt, o mănușă veche și doi nasturi. Veți mai avea nevoie de un ac mare, ață groasă, vată, foarfece, un șiret sau o sfoară și un băț cu lungimea de aproximativ un metru.

Putem începe.

Umplem ciorapul cu vată, sintepon sau cărpe vechi. Introducem în ciorap (corpul calului) un băț și legăm bine ciorapul de el. Tăiem de la mănușă două degete și le coasem pe capul căluțului, în loc de urechi. Șiretul va juca rol de căpăstru. Potrivim doi nasturi pentru ochi.

Căluțul e gata și poate fi încălecat pe loc.

Coordonator de pagină: Lica MOVILĂ

Glume

— Cum ai putut să mănânci toate bomboanele fără să te gândești la sora ta?

— Ba m-am gândit tot timpul la ea. Nu cumva să vină până nu le termin...

* * *

Vorbesc doi părinți.

— Fiul meu își aduce adesea acasă prietenii de joacă. Zilele trecute, unul dintre ei a dat buzna pe ușă. L-am atenționat: „Nu crezi că ar trebui să bați înainte de a intra?”

— Nu mai am nevoie. Acum ajung și singur la clanță.

* * *

Discută doi prieteni.

— Cine e cel mai leneș în clasa voastră și niciodată nu-și face temele?

— Doamna învățătoare.

Vlad PAOMI

UN ORIGINAL SALON DE FRUMUSEȚE

— Astăzi avem o misiune grea, trebuie să vopsim poarta cea mare.

Surorile și-au pus bonete făcute din ziare vechi, apoi și-au luat cele necesare: una – un trafalet, alta – o bidinea, ce-a de-a treia – o perie, a patra – un spoitor. Au cojit poarta, dând jos stratul vechi de vopsea, și hai să o facă din verde, cum fusese, albastră. Abia în momentul acesta au observat că la spate scâncește Șarmi.

— Iar ați uitat de mine!

Într-o clipită, s-a găsit și pentru cățelușă o pensulă și munca a început. De departe se vedea că Șarmi este cea mai harnică. Peste vreun ceas, poarta lucea de prospețime. Șarmi sărea în sus de fericire. Abia acum surorile au observat: cățelușă, din alb cu roșcătel, cum era până acum, s-a făcut curat albastră.

Surorile au izbucnit într-un râs binevoitor:

— Șarmi, arăți așa, de parcă ai fi proaspăt ieșită dintr-un salon de frumusețe!

Desen de Cristina Covrig

— Acum toată lumea se va orienta mai ușor prin localitate. Dacă vreun străin nu va ști unde este primăria, oamenii îi vor explica: *Mai la deal de casa cu cățelușă albastră!*

— Dacă ne jucăm de-a v-ați ascunselea, e de ajuns să te lipești de poartă și, gata, nu te mai vede nimeni. Ești camuflată.

Șarmi s-a dat în fața oglinzii și a văzut că arăta foarte bine. Urechile ei albastre se ridicau cochec spre cerul albastru, iar în păr avea o albăstreă. Toată lumea o lauda: *Șarmi, ești sora cerului și a mării!*

Ei, dar se știe că în lumea aceasta frumusețea pe care ți-o faci cu vopsele nu durează mult. Mai cu săpun, mai cu roua dimineții, albăstreala a început să dispară. Peste vreo zece zile, Șarmi era cum a fost – alb-roșcată. Ce să-i faci, de ceea ce ți-e dat din naștere nu poți să te lepezi prea ușor. Mai știa și de faptul că o ședință la salonul de frumusețe costă bani, nu șagă. Din această cauză, din vreme în vreme, cățelușă le întreba pe surori:

— Dar când mai vopsim poarta?

(Din cartea „Povești cu Șarmi”)

BRĂVO, IȘTEȚILOR!

Îi felicităm pe învățecuşii care au răspuns corect la jocurile publicate în următoarele numere:

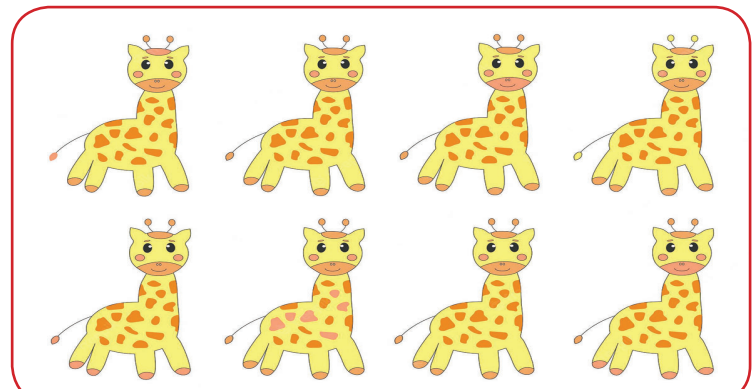
Nr. 13-14: Tatiana CAZACU (s. Măgdăcești, r-nul Criuleni), Nicoleta GRECU (mun. Chișinău), Victoria GHERBALI (s. Iargara, r-nul Leova), Marcel RAILEAN.

Nr. 15-16: Nicoleta GRECU, Tatiana CAZACU, Ilinca JURATU (mun. Chișinău), Teoctista COLȚA (s. Cărpineni, r-nul Hâncești).

Nr. 17-18: Maxim BOTNARU (s. Copăceni, r-nul Sângerei), Victoria GHERBALI, Tatiana CAZACU.

EȘTI IȘTEȚ?

Găsește în imagine două obiecte identice. Trimite răspunsul la redacție și participă la concurs!

Aniversări

Spiridon Vangheli la 90 de ani

Spiridon Vangheli alături de admiratorii săi

Spiridon VANGHELI (n. 14 iunie 1932, Grinăuți, județul Bălți, Regatul României). Prozator, poet, traducător și editor din Republica Moldova. În 1955 absolvă Institutul Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău. Aspirant la Institutul de Literatură din Moscova. Președinte al PEN – Clubului din Moldova – filială a Asociației Mondiale a Scriitorilor, 1991.

Opere publicate (din 1962 până în prezent): „În țara fluturilor”, „Soarele”, „Băiețelul din coliba albastră”, „Balade”, „Isprăvile lui Guguță”, „Ministrul bunelului”, „Columb în Australia”, „Primiți urătorii?”, „Guguță – căpitan de corabie”, „Steaua lui Ciuboțel”, „Calul cu ochi albaștri”, „Privighetoarea”, „Scrieri alese”, „Isprăvile lui Guguță”, „Pantalonii - țara piticilor”, „Băiețelul din coliba albastră”, „Ghiocica, povestiri, nuvele, snoave, balade, basme”, „Guguță și prietenii săi”, „Tatăl lui Guguță când era mic”, „Copii în cătușele Siberiei”, „Taina inelului” (piesă), coautor al unui *Abecedar* (împreună cu

Grigore Vieru), „Crăița” ș.a. Operele lui Spiridon Vangheli au fost traduse în peste 40 de limbi ale lumii și au apărut în 68 de țări, el devenind o legendă vie a literaturii din Republica Moldova.

Distincții: Spiridon Vangheli este Doctor Honoris Causa al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”. Cetățean de onoare al municipiului Chișinău (2012). Cartea „Guguță” este distinsă cu Premiul Unional, la Concursul „Cea mai bună carte pentru copii” (1971); Premiul Internațional Diploma de Onoare „Andersen” pentru cartea „Ministrul bunelului” (Rio de Janeiro, 1974). Premiul de Stat al Moldovei (1980), Mastru emerit al artelor din RSSM (1982), „Scriitor al Poporului din Republica Moldova” (1992). Premiul „Ion Creangă” al Academiei Române, decorat cu Ordinul Republicii (1996). Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru cartea „Tatăl lui Guguță când era mic” (2000); Premiul special al Uniunii Scriitorilor din România (2002) ș.a.

Era zi de iarmaroc în Ștren-garia. Tatăl lui Titirică și-a vândut oaia, că nu avea unde s-o pască. Acum umblă prin iarmaroc: de, cum să vină cu mâna goală acasă?

Și iată, dă de un om cu cireșe.

- Uite că s-au copt, mitite-le... , înghite în sec tatăl lui Titirică și, cum nu avea unde le pune, își scoate căciula de pe cap și-o umple cu cireșe.

- Ei, dacă gust una, cușma rămâne tot cu vârf, își zice tatăl lui Titirică, când iese de la iarmaroc și cogâlț! mănâncă o cireășă. Dar ia s-o vâd și pe asta, mai apucă el una de codiță, binecuvântând-o: cireășă nouă în gură veche...

Apoi, ce-a făcut omul pe drum, numai el știe, dar acasă a ajuns cu căciula pe cap!

Caută omul prin buzunare, caută în sân, pipăie căciula - nimic-nimicuța, să zici că nici n-a fost la iarmaroc.

Și hai înapoi!...

Nu multă zăbavă, întâlnește pe unul cu un coș subsuoară.

- Vii de la iarmaroc? îl oprește tatăl lui Titirică. Omul dă din cap.

- Văd că ai un coș. N-am cumpărat de la dumneata niște cireșe adineauri?

- De cele albe?

- Iată, n-am luat seama.

Ilustrație de Alexei Colăbneac

De necaz că nu-i ține minte pe toți cumpărătorii, omul cu coșul subsuoară a lăsat capul în jos. Apoi tot el se descurcă:

- Dar în copac mata le-ai cunoaște?

Tatăl lui Titirică își dă cușma pe ceafă: e cam mare dealul până la casa ăstuia cu cireșele...

Când vede, însă, că omul îl așteaptă, își dă căciula la loc, ba încă-l ajută să ducă și coșul.

„Bu-u-n, răsare un cap de femeie deasupra gardului. Înainte ducea o cușmă, acum iată-l cu un coș. Are bani, și-a vândut oaia...”

Și unde ia femeia furca de tors, ia și fusul și își face treabă pe la mama lui Titirică că ta-a-re-i mai era poftă de cireșe: în anul acela încă nu le gustase!

Dar tatăl lui Titirică zice când se vede colo, pe deal, în livada omului:

- Ei, dacă am venit până aici, de acum să iau mai multe, ce-i o cușmă de cireșe? Și cumpără un vârf de copac, la hurtă, că oaia a fost bună de lapte.

Săteanul dă să pună scara să i le culeagă, da tatăl lui Titirică îl oprește:

- Nu știu ce se întâmplă, îi spune, că până acasă ajung cu cușma în cap. Le las mai bine în copac pentru băiatul cela al meu, că noi n-avem de astea văratice.

Apoi ia un coș gol, să nu uite că a cumpărat cireșe. Pe drum era cald și omul își pune coșul pe cap.

Și cum mergea prin sat, se uita prin ogrăzi, aducându-și aminte de unde a furat cireșe când era de seama lui Titirică. Și gardul acesta l-a sărit, și gardul acela... Colo i-a rupt câinele pantalonii, dincolo l-a prins stăpânul în copac... Nici nu se săturase măcar. Bucluc cu cireșele astea văratice!

Da în ograda lui îl așteptau vreo șapte femei cu furca în brâu.

- Aracan! plesnește din palme mama lui Titirică. Ai deșertat și coșul?!

Omul se uită lung în coș: oare de ce e deșert, a? Și unde bagă șapte femei nasurile în coș: da, aduce a cireșe! Măi, măi, măi, s-au copt de acum!!!

- Chiar așa, face tatăl lui Titirică, mai sunt în copacul ace-

la. Haideti cu mine, care n-ați gustat încă cireșe. La cheltuială oricum nu vă pun...

N-a zis o femeie că nu se duce. Ba pe drum una intra să-și lase furca, alta ca să-și schimbe fusta și apoi ieșeau din ogrăzi care cu un băiat, care cu doi...

Tatăl lui Titirică mergea vajnic înainte cu tot alaiul după dânsul.

„Boc, boc!” în portița celui cu livada. Când îi vede, omul rămâne cu gura căscată: a venit o clacă de săteni la o cușmă de cireșe.

- I-am chemat să mă ajute la cules, zice tatăl lui Titirică.

„Cum să le dai drumul la atâția în copac?”, se scarpină omul la ceafă și unde se urcă el într-un pom, nevastă-sa în altul, că nu avea să-i alunge, odată ce-au venit!

Ceilalți au făcut roată în jurul pomilor și era liniște pe acolo ca în biserică.

Atâta auzea:

- Cireășă nouă în gură veche...

- Cireășă nouă în gură veche...

Negreșit, era aici și mama lui Titirică. Ea credea că-i o șagă, dar când vede că de plătit plătește numai acel cu oaia, zice:

- Da ce te-o apucat, măi omule?!

- Păi, a venit vremea să întorc satului cireșele acelea.

- Care cireșe?

- D-apoi, care le-am mâncat - cireșele acelea. Că am fost și eu odată copil și am umblat hotrocol prin ogrăzile oamenilor.

- A-a, parcă își aduce aminte mama lui Titirică, deși era cu șapte ani mai tânără.

Dar lumea nici nu-i vedea, nici nu-i auzea. O vorbă murmura prin livadă:

- Cireășă nouă în gură veche....

- Cireășă nouă în gură veche....

- Stai, dar unde-i Titirică, întrebă tata, că nu-l văd?

- Ei, unde să fie? dă din mână maică-sa. Acolo, pe unde umblai și tu, când erai ca dânsul și se coceau cireșele!...

Ilustrație de Igor Vieru

Sărbători creștine

02 iunie – **Înălțarea Domnului** (Ispasul)21 mai/ 03 iunie – **Sfinții mari Împărați Constantin și mama sa Elena** Ca întemeietori ai creștinismului,

sunt numiți „părinții creștinătății”.

12-13 iunie – **Pogorârea Duhului Sfânt** (Rusaliile, Duminica Mare, Sf. Treime)24 iunie/ 7 iulie – **Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul** (Sânzienele, Drăgaica)

Sărbătoarea Hramului Bisericii „Sfântul Mare Mucenic Pantelimon” din Cimișlia

Călăuză ortodoxă

BISERICA

Odată, un copil l-a întrebat pe profesorul de religie:

- E adevărat că doar Biserica este casa lui Dumnezeu? Profesorul i-a răspuns:

- Îți voi explica pe înțelesul tău. Casa lui Dumnezeu este clădirea care cuprinde în interiorul ei Biserica. O clădire este construită din pietre, dar Biserica se compune din bărbați și femei, precum și din îngeri, din „pietre vii” care au crezut că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu și s-au botezat. Deci, Biserica este adunarea tuturor ucenicilor Domnului, fie că ei sunt în viață, fie că au plecat la ceruri în casa Tatălui Ceresc și sunt adunați în jurul Domnului.

Nedumerit, copilul a întrebat:

- Dacă Iisus Hristos S-a înălțat la cer, cum pot creștinii să fie adunați în jurul Lui? Profesorul i-a spus:

- Acolo unde este Sfântul Duh, este și Domnul Iisus. Sfântul Duh îl face prezent pe Domnul Hristos. Când Duhul Sfânt a coborât în ziua Cincizecimii peste Apostoli, peste adunarea credincioșilor, aceasta a devenit locul prezenței lui Dumnezeu, a devenit Biserica. Începând de la Cincizecime, Sfântul Duh transformă, prin Sfintele Taine, adunarea credincioșilor într-un loc al prezenței lui Hristos Cel Înviat. De aceea, în Biblie se spune că Biserica este Trupul lui Hristos, iar Capul Bisericii este însuși Domnul Iisus.

Sfaturi duhovnicești

CUM SĂ ÎNVINGI MÂNDRIA

Micii ucenici creștini

Să vă povestesc o întâmplare despre două fete, Elena și Mariana, care erau prietene, cum se zice, la cataramă. Însă vrăjmașul cel șiret și viclean a vrut să le destrame prietenia și a început să le facă tulburare în suflete. Una îi zicea celeilalte:

- Ești mândră!

Iar cealaltă îi răspundea:

- Ba tu ești chiar mândria întruchipată!

Ei, și de aici, se înțelege, au început să se dușmănească. Lucrurile au luat-o ca roata la vale. Au început să-și răstălmăcească spusele. Fiecare dintre ele se gândea: „Uite cum poți să te înșeli în privința omului! Credeam că nu-i altcineva mai bun decât ea pe lume!” Au început să se evite din răspuțuri, pe cât se putea în condițiile în care făceau ascultare împreună. Și iată că amândouă îmi scriu: „Părinte, ce să facem? Pierim! Despărțiți-ne!” O întreb pe Mariana:

- Cruciulița o săruți pentru Elena?

- Nu.

- De ce? Nu știi că trebuie să săruți cruciulița pentru cel ce te necăjește?

- Iertați-mă, părinte, am uitat.

- Păi, nu vezi că puterea cea rea s-a și folosit de nepăsarea voastră și vă joacă așa cum vrea? Să săruți cruciulița pentru Elena de cinci ori, dimineața și seara, și să te rogi sincer pentru ea. Elena va face la fel. Atunci îl veți birui pe vrăjmaș și veți avea iarăși pace și dragoste.

Au început să se silească să săruțe cruciulița! Să se roage una pentru alta, și apoi Mariana mi-a povestit:

- Vedeam că Elena plânge și mi se făcea atât de milă de ea! Mă gândeam: „Eu sunt cea care o chinuiesc!” Și mă podideau și pe mine lacrimile, dar nu îndrăzneam să-i zic, căci mi-era rușine. Mă gândeam că o să mă creadă fățarnică, de aceea tăceam. A trecut o săptămână, pe urmă alta... Tăceam, uneori plângeam, iar în biserică ne uitam pe furie una la alta. Odată, i-am surprins privirea. În ea era atâta

compasiune, atâta dragoste, încât m-am aruncat la picioarele ei, plângând:

- Surioară, draga mea, iartă-mă, pentru Hristos! Te iubesc sincer, din toată inima... Crede-mă că nu mint! Iar ea m-a înăbușit cu îmbrățișările, nu mai termina cu sărutările și pe urmă mi-a zis, cu o privire strălucitoare:

- Cred, surioară, cred!

După aceea au început să se iubească și mai tare. Îți făcea plăcere să le privești. Întotdeauna liniștite, energice, grijulii. Și lucrul a început să le meargă din plin.

Vezi ce face Crucea de viață făcătoare a Domnului?! Fetele au reușit să învingă mândria și acum le este amândurora bine. Iar dacă s-ar fi despărțit, ar fi rămas cu o părere proastă una despre alta și ar fi adăugat un păcat nou la păcatele dinainte. Pe când acum s-au convins din proprie experiență că, dacă omul nu se luptă cu puterea cea rea, devine el însuși rău. Izbăvește-ne, Doamne!

Schiigumenul Sava
Sursa: „Altarul Credinței”Fila creștină
pentru copii și adolescențiLasăți copilașii să vină la mine
Marcu (10,14.)

VEȘTEA BUNĂ Nr. 6 (84)

„Învăță, fiule, să fii totdeauna simplu și fără răutate!”
Sfântul Efrem Sirul

PERSONALITĂȚI CREȘTINE

Creștin printre Sfinți și Sfânt printre creștini

Fiind membră a cercului de istorie din liceu, am decis să vă povestesc despre pă-mânteanul de care suntem mândri, Iosif Naniescu, fost Mitropolit al Moldovei și Sucevei, numit de popor Iosif cel Sfânt și Milostiv.

Iosif Naniescu s-a născut la 15 iulie 1818 în satul Răzălăi, județul Soroca, în familia preotesei Teodosia și a preotului Anania Mihalache. Iosif a rămas orfan de mic și, la vârsta de 10 ani, a fost luat de un unchi al său, ierodiaconul Teofilact, care l-a adus în obștea Mănăstirii Frumoasa, apoi la Mănăstirea Sfântul Spiridon din Iași, pentru a învăța carte. În anii 1864-1870 îl aflăm profesor de religie la gimnaziul „Gheorghe Lazăr” și la liceul „Matei Basarab” din București, iar în ianuarie 1873 e numit episcop de Argeș. Peste 2 ani, e ales mitropolit.

Timp de 27 de ani, Iosif Naniescu a păstorit cu multă vrednicie Mitropolia Moldovei. El se ruga și citea mult, mânca puțin și era foarte cumpătat, își drămuia cu mare măsură timpul, având mare osârdie pentru cele sfinte. Întotdeauna săvârșea Liturghia cu bucurie și cu ochii umeziți de lacrimi. Era, de asemenea, un vorbitor priceput și duhovnic înțelept, căutat de multă lume pentru blândețea și cuvintele lui înțelepte.

În 1902 părăsește această lume și se ridică la ceruri. Poporul l-a numit Iosif cel Sfânt și Milostiv, de aceea, în anul 2017, este trecut în rândul Sfinților. În același an, la baștina mitropolitului, nu departe de biserică unde a slujit tatăl său, a fost ridicată o Troiță adușă prin osteneala sculptorilor și a Asociației Studenților Creștini Ortodocși Români, însuflețiti de președintele ei, Iulian Rusanovschi. Liturghia de înălțare a Troiței a fost oficiată de Valeriu Cernei, actualul preot-paroh al bisericii din satul Răzălăi. La sfințire au participat localnicii din satul de baștină, sculptorii Andrei Cociug (Republica Moldova) și Andrei Răileanu (România). În anul

Arhimandritul Iosif Naniescu în 1865, portret pictat de Gheorghe Tattarescu și expus la Muzeul Municipiului București

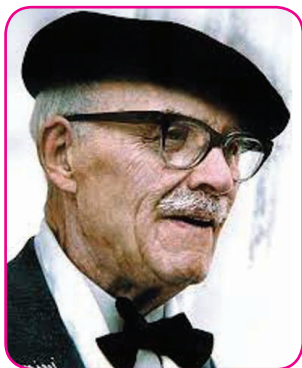
2018, la biserică din Răzălăi au fost aduse și părțile din Moaștele Sfântului Iosif, la care vin să se închine mulți pelerini.

Iosif Naniescu rămâne a fi cinstit și onorat în raionul nostru. În parcul central din or. Sângerei a fost înălțat bustul Sfinției Sale. Iar din 2012 aici se desfășoară cursurile Universității de Vară „Mitropolit Iosif Naniescu”, sub patronatul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău. În cadrul lor au posibilitatea să se manifeste elevi, profesori, personalități marcante din Moldova și România.

Maria BREGA, elevă în clasa a IX-a
la Liceul Teoretic „A. Agapie”

s. Popeni, r-nul Sângerei

Tudor ARGHEZI

mot, sleite nesimțit, fără să bagi de seamă decât în momentul când, numărându-ți ațele, cele mai multe vor atârna în jos, târâte moale de o pungă goală. Asemenea baloane nu se vor mai putea umfla niciodată, căci nu va mai fi vânt.

Te necăjește balonul surioarei, mai ager și mai dârz decât nădăjduia și ea. Ne vom plimba în tot orașul cu el ridicat și vioi și ne vom duce acasă, îi vom da drumul în odăi, și mâine, tot atât de

BALONUL SPART

Din două baloane de cauciuc transparent, cumpărate din mâna conducătoare de aștri multicolori a vânzătorului de bășici, unul a crăpat. Evenimentul s-a petrecut pe neașteptate, ca la toate lucrurile umflate și trecătoare. A pocnit o dată, și copiii și-au întors capul, cu impresia că cineva a „mâncat” o palmă. De sus, cobora o sfoară fără suflet, cu o zdreanță de cauciuc spânzurată de ea. Orice dialog rămânea zadarnic. În ochii lui Baruțu se roteau lacrimi dramatice și un geamăt îi rupse gâtlejul gras. Când plânge, frumosul Baruțu nu mai seamănă cu sine și cu nici una din fotografiile lui. Gura lui, croită plastic pentru surâsuri de garoafă, cu arcul mlădios și sprinten, își pierde linia și expresia; maxilarul deschis i se cascadează după regulile artelor japoneze; își arată aproape toată limba. Un răget de mare sinceritate îi deschide toată orchestra vocală, însoțit de o gârlă de lacrimi. Cu ce se poate înlocui un om? Cu nimic. Și mai puțin un balon.

Totuși, baloanele au asupra oamenilor superioritatea că sunt identice, oarecum. Am încercat o minge, un cerc, am făgăduit un cal, o pușcă: toate lăolaltă nu echivalau, în momentul dezastrelui, cu balonul, și ne-am dus prin lume să căutăm un al doilea balon.

Suferința lui Baruțu era cu atât mai greu de vindecat, cu cât un martor permanent sta de față, ca să-i aducă aminte că nu toate baloanele se sparg. Balonul Mițului, surâzătoare și trufașe, plutea în aer, galben și roșu, sfidând răscoacerea materialului și dilatația solară fierbinte. Ba mi se părea că balonul fetei se făcea mai mare și mai ispititor, pe măsură ce aducerea aminte a balonului băiatului se micșora. Din ce în ce mai lucios și mai fraged, el își permitea capricii și fantezii în jocul cu văzduhul.

Dragă Baruțu, e primul tău balon plesnit. La patru ani nu este prea devreme. Lacrimile tale vin dintr-un punct al iluziei, care va izvorî de aci-nainte totdeauna. E un simplu început și fii mulțumit că, murind, balonul a pocnit. Se mai găseau în inimile lui o voce și un entuziasm. Baloanele tale viitoare, cele mai multe, se vor dezumfla fără zgo-

tânăr și de nou, se va înălța și mai sus. Așa sunt baloanele, fătul meu. Într-o parte pielea de cauciuc a fost mai tare, și bășicile scoase din ea s-au ivit cu o durată mai lungă, deși prețul fusese la fel. Și, cu baloanele tale dezumflate, vei întâlni baloanele care nu se mai dezumflă, și te vei mâhni. Nu te mâhni peste măsură, băiete, căci, la urma urmei, trebuie să-ți spui un secret: și balonul lui Mițu o să pocnească.

Totul stă, știi, în durata celor câteva ore, a celor câteva zile și în bucuria de-a te fi putut folosi de ele. Aci n-aș avea ce răspunde. Experiența, de existența căreia o să afli atunci când nu vei mai avea ce face cu ea, recomandă răbdarea, exact pentru timpul dezumflării și pocnirii baloanelor colorate. Îți vine cumplit de greu să asimilezi această idee, dar ea se cheamă înțelepciune, tot un balon, care crăpă mult mai des decât baloanele de gumă. Fă-te de pe acum înțelept, de la o vârstă când în loc de javră limba ta peltică rostește vahză, și când gura ta întortocheată pronunță jivaji drept vizavi. Căci înțelepciunea adevărată e mai bine să fie peltică, pruncește decât complicată, în silabele ei dure, de gângăveala marilor înțelepciuni.

Și nu te mai uita cu atâta poftă la balonul Mițurii. Văd că insinuările mele de scepticism n-au la tine nici o trece-re, băiete. Singurul lucru care ți-a luat gândul de la baloane a fost o bicicletă verde, pe care călărea un băiat cât tine de mic. Ai tăcut cât a trecut: ai vrea o bicicletă. Și iar te apuci să răcnești. Trebuie să-ți mai spui ceva: că dacă te plângi afară din cale de mult că ți-a crăpat balonul, se poate întâmpla să te alegi și cu o bătaie; nu e voie să te jelui. Lumea e veselă și n-are timp de oftatul tău. M-ai înțeles?

Baruțu își făcuse și el socoteala. Pe furis, s-a repezit la balonul valid, a smuls de sfoară și a voit să-l spargă, ca să provoace, imitativ, o durere la fel și să satisfacă răzburarea. Vai! ce s-a întâmplat! Balonul nu s-a spart, ci a pornit în sus, departe, în fundul marilor seninătăți.

Nu mai plânge, Mițule! S-a dus acolo unde se duc toate baloanele, la Dumnezeu...

MUGURĂȘI

Dragă redacție, vă expediem ciclul de poezii intitulat: „Scrisoare către Dumnezeu”, cu speranța că elevii mei, tineri condeieri, se vor bucura văzându-și creațiile publicate în „Florile Dalbe”.

Vă mulțumesc din suflet întregului colectiv redacțional pentru susținerea continuă a tinerelor talente.

Mariana PÎSLARU, profesoară de limba și literatura română la Gimnaziul „V.Ceban”

s. Alexăndreni, r-nul Sângerei

Îți scriu, Părinte ...

Îți scriu în grabă, Părinte,
Că aș avea și eu o rugămintă –
Să mă ierți pentru c-am mai greșit,
Pentru păcatele ce-am săvârșit.

De câte ori, Doamne, aș vrea
Să-ți destăinui măcar câte ceva:
Poate-un cuvânt rostit din inimă,
De la un suflet tânăr care suspină.

M-ai făcut, Doamne, pe pământ
După asemănarea chipiului tău
sfânt.

Și către tine azi am ingenuncheat
Să-ți spun: „Mulțumesc
că m-ai creat!”

Daniela CHIȚANU,
elevă în clasa a VIII-a

În preajma mea

Mă trezesc cu întrebarea-n gând:
Doamne, de ce-i război

pe Pământ?

Și merg la școală cu gândul mereu
La copiii care-o duc mai greu.

Ar trebui să-nvăț mai multe,
Dar în suflet teama se-ascunde.
De-atâtea rătăcirii și nedreptate
În preajma mea, nu într-o carte.

În lume dragoste-i puțină,
Căci mor copii fără de vină.
Când și pe ei tu îi iubești,
Doamne, din sferele cerești!

Emilia COJOCARU,
elevă în clasa a VI-a

Cu ochi de copil

Iartă-mă, Doamne, pentru fiece păcat,
Pentru Cuvântul Tău

în picioare călcat.

Cu lacrimi îți scriu această scrisoare,
Cu ochi de copil scaldat în soare.

Aici, pe Terra, oamenii plâng,
Strigând mila Ta și salvarea.
Ale noastre speranțe se frâng –
Așteptând în lume schimbarea...

Nicoleta DOMBROVSCHI,
elevă în cl. a VIII-a

Ca roua dimineții

Ruga mea va fi mereu
Către tine, Dumnezeu meu.
Iar credința cea din gând
Nu va muri nicicând.

Mai curată ca roua dimineții
Voi fi pe parcursul vieții.
Cu inimă bună pentru orice ființă,
Împărtășindu-mă cu mare credință.

Nu voi înghiți în sec necazul,
Mi-oi ajuta semenii, de-a fi cazul.
Nicicând în tine nu m-oi îndoii,
Cu tine, Doamne, vom birui!

Cristina ȚURCANU,
elevă în clasa a VIII-a

Domn` cel blând

Ești al nostru, Domn` cel blând,
În cer și-aicea, pe pământ.
Ne-ai dat trup și chip frumos,
Ne-ai dat înger luminos.

Tu ne-ajută în zile grele
Și-n clipe pline de durere.
Și eu cu drag îți mulțumesc
Pentru viața ce-o trăiesc.

Gabriela CUȘNIR,
elevă în clasa a VIII-a

Rugă către Dumnezeu

Când pe suflet mi-e greu,
Doamne, Tu m-ajută mereu.
Îngerii Tăi mă veghează
Și cu drag mă-ncurajează.

Doamne, eu îți mulțumesc
De copilăria ce-o trăiesc.
Mi-ai dat mamă iubitoare
Și eu cresc în grija-i mare.

Mi-ai dat tată, un frățior,
Ca să-i am de ajutor.
Și trăiesc, Doamne, c-un gând:
Să fie pace pe pământ!

Eu te rog, doar știi că poți –
Adă liniștea la toți!

Alexandru COBÎLAȘ,
elev în clasa a III-a

ÎnVaȚă Să Fii MARE

editie pentru
adolescenți

Nr. 6 (125)

OLIMPICIILE NOȘTRII

DIPLOME PENTRU CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE

Elevii Cosmin Ciorbă și Andrei Copaci au primit câte o diplomă de onoare din partea Președintei R. Moldova Maia Sandu după ce au obținut Locul III la Concursul internațional de științe și inginerie din S.U.A. „Regeneron ISEF”.

Cosmin Ciorbă este elev în clasa a XI-a la Liceul „Ion Creangă” din Chișinău, iar **Andrei Copaci** este elev în clasa a XII-a la Liceul „Prometeu-Prim” din capitală.

Tinerii inventatori din Moldova au devenit laureați la categoria Robotică și Mașini Inteligente, pentru un proiect ce presupune schimbarea automată a bateriilor de alimentare a dronelor.

„În semn de apreciere pentru creativitate și ingeniozitate, dar și pentru promovarea imaginii țării noastre în lume, le-am oferit celor doi elevi câte o diplomă de onoare. Avem nevoie de minți creative și de idei inovatoare, pentru ca Moldova să devină mai modernă, mai efi-

cientă și mai competitivă în lumea de azi a tehnologiilor”, a menționat doamna **Maia SANDU**.

La concurs au participat 1748 de elevi din 63 de țări

și teritorii, care au prezentat 1410 proiecte, înscrise la cele 21 de categorii tematice. Republica Moldova a fost reprezentată de patru elevi și un profesor.

Cum te exprimi ceea ce îmbraci

Sunt dimineți în care orice haină din garderobă pare nepotrivită... Nicio alegere nu este bună... Află ce se ascunde în spatele acestei nehotărâri tipic adolescente.

Pantalonii negri și bluza/cămașa care mă pun mereu în valoare? Ciudat. Astăzi nu mă simt atât de bine îmbrăcat(ă) așa... Soluția salvatoare: hainele comode, cele pe care, de obicei, parcă nici nu simt că le port. Dar, surpriză! Nu mă simt comod, parcă nu sunt eu în-sămi. Astăzi parcă nimic nu mi se potrivește.

Sentimentul îți este familiar... Sunt zile în care parcă întreaga garderobă este împotriva ta. Te-ai gândit că poate nu hainele sunt problema ta reală în acele momente? Psihologii susțin că astfel de stări reprezintă doar o latură a unei trăiri mai complexe: uneori obosim să mai fim noi înșine, cu corpul, cu emoțiile și cu gândurile noastre. Cu viața noastră... și, cum nu putem face întotdeauna modificări radicale, dăm glas schimbări-

lor la nivelul imaginii noastre - îmbrăcămintea este purtătorul de cuvânt al trăirilor noastre.

În căutarea stilului tău. Pentru unii adolescenți armonia dintre trăirile interioare și îmbrăcămintea poate reprezenta o provocare care se întinde pe parcursul mai multor ani. Constrângerile educației, influența părinților, a prietenilor, toate acestea își lasă amprenta asupra gusturilor fiecăruia dintre noi.

Hainele îți schimbă starea de spirit. Alegem să purtăm o haină, pentru că reprezintă felul nostru de a fi și a simți, dar și situația inversă este valabilă: o piesă vestimentară ne influențează emoțiile și gândurile. Aceasta ne poate trezi sentimente ascunse sau ne poate determina să ne gândim la lucruri cu totul noi.

Felul în care ne îmbrăcăm, dincolo de orice cochetărie, este foarte important. De ce? Uneori vrei să exprimi ceva prin hainele pe care le porți, alteori vrei să ascunzi de ceilalți gândurile și emoțiile tale.

Contează ce porți când ești trist(ă), fericit(ă), când ești furios/furioasă, îndrăgostit(ă) sau dezamăgit(ă)."

Când vine vorba de haine, în ce categorie te încadrezi?

Cristina SURDU, studentă la Colegiul Pedagogic „Vasile Lupu” or. Orhei

Poezii adolescente

Octombrina COVRIG

Scrisoarea

O mică scrisoare
În prag am găsit.
O mică scrisoare -
Un dor răvășit.
Miroase a soare,
Miroase a vânt,
Miroase a vara
Trecută demult.
O deschid cu sfială
Și-o foaie gălesc.
Pe ea... trei cuvinte:
„Eu te iubesc”.

Strict confidențial

Prima iubire, prima dezamăgire

Încă nu s-a descoperit vârsta la care iubirea se manifestă cel mai sincer, însă cu toții știm că, pentru a clădi o relație de lungă durată, avem nevoie de multe alte ingrediente pe lângă dragoste. Trecerea de la copilărie la adolescență nu ne învață pe ce valori se clădește o relație adevărată, rezistentă în timp. De aceea facem cele mai multe alegeri doar după gust, iar atunci când persoana respectivă nu se ridică la nivelul așteptărilor noastre, ajungem, inevitabil, la despărțire.

De ce prima iubire nu poate fi și ultima?

Sunt destul de rare cazurile în care el și ea, doi tineri îndrăgostiți, ajung să treacă prin toate etapele maturizării împreună, iubindu-se cu aceeași intensitate.

Asta pentru că în adolescență nu avem răbdarea necesară de a ne asculta partenerul, de a-l înțelege și de a lua împreună cele mai bune decizii. Ego-ul personal este prea puternic pentru a-l pune pe celălalt pe primul loc, iar balanța nu își găsește niciodată echilibrul.

În ciuda instabilității sentimentelor specifice vârstei, prima iubire este cea mai frumoasă, pentru că se întâmplă într-o perioadă controversată a vieții, când sentimentele investite sunt cele mai intense, iar așteptările partenerilor - mărețe. Este acea perioadă în care rupem pozele de pe pereți de furie, scriem poezii sau bilețele de dragoste parfumate, vărsăm lacrimi ore în șir pe melodii de despărțire și ne contrazicem părinții atunci când ne dau sfaturi înțelepte.

Atunci... cum ar fi posibil să dai uitării un astfel de moment din viață, în care treci de pragul naivității și trăiești clipe de care, mai târziu, îți vei aduce aminte roșind?

Am selectat, din înțelepciunea altora, câteva citate sugesive despre prima iubire:

O primă dragoste nu poate fi evitată niciodată, dar se termină întotdeauna. (Paulo Coelho)

Prima dragoste nu e altceva decât o mică nebunie și o mare curiozitate. (George Bernard Shaw)

Prima dragoste seamănă cu prima zăpadă: rareori durează. (Proverb scandinav)

SPORT NEWS

Un nou record la Taekwon-Do

Performanță deosebită pentru sportivii noștri la Campionatul European la Taekwon-Do ITF care s-a desfășurat pe 26 aprilie-1 mai 2022 în orașul Porec, Croația. Sursa: diez.md

Echipa de seniori: Ivan ILIEV, Gheorghe RIBAKOV, Valeriu TOLSTOGAN, Eduard LEVIȚCHI, Vlad MALAI și Vitalie LEMNARU – a reușit să ocupe locul trei la Taekwon-Do, cedând echipelor din România și Ungaria.

În total, Republica Moldova a fost reprezentată la eveniment de 11 sportivi și un arbitru. După doar o jumătate de an de la Campionatul European 2021 din Spania, unde au fost obținute două medalii, iată că moldovenii din nou au urcat pe podium.

Totodată, judocanul Mihail LATIȘEV a cucerit medalia de aur la Cupa Europei de tineret, care s-a desfășurat în Portugalia. În finală la categoria de greutate 81 kg, el l-a învins pe italianul Nosa Maddaloni.

MEDALIATĂ CU BRONZ

Anna DULCE a cucerit medalia de bronz la Campionatul European de tir printre juniori. La competiția din Norvegia au evoluat 47 de sportive din 21 de țări. Sursa: unimedia.md

Anna Dulce este o tânără de 16 ani, antrenată de Oleg Moldovan, vicecampion olimpic din Moldova. Aceasta poartă titlul de campioană a Moldovei, participând la Campionatul Mondial de juniori în 2019 și deținătoarea locului 24 la Europenele de seniore în 2021, unde a obținut un nou record pentru Republica Moldova – 570 de puncte din 600 posibile. Anna a evoluat și în cadrul Jocurilor Olimpice de la Tokyo 2020, unde a debutat ca sportivă.

Campionatul European de Karate Shotokan

Sportivii din Bălți au avut o evoluție remarcabilă la Campionatul European de Karate, Shotokan din Serbia, cucerind 11 medalii de aur. Sportivii se pot lăuda cu 17 distincții, ceea ce a poziționat Moldova pe locul cinci în clasamentul general al medaliilor pe națiuni. Sursa: protv.md

SPERANȚE SPORTIVE

Pasiunea pentru gimnastica artistică

Andreea ERHAN este o mică gimnastă, elevă în clasa a III-a "C" la Școala Primară nr. 91 „Antonin Ursu” din Chișinău. Este o „fetiță veselă, plină de viață, sociabilă. De mică, îi plăcea să facă roata, podețul, sfoara și ades se antrena prin casă. Părinții, văzând pasiunea ei pentru sport, au înscris-o la Centrul pentru copii „Speranța”, la gimnastica artistică.

Practică acest tip de sport deja de patru ani. Primul an a fost ca o cură pentru sănătate. Acum, însă, învață elementele de bază și face sport de performanță. Se antrenează șase zile în săptămână câte 3 ore. Chiar dacă e obositor și greu adeseori, Andreea nu se plânge. Pentru concursuri, fiecare gimnastă își pregătește propriul său număr solo, fiind îndrumată de profesoară, doamna Svetlana Gumeniuc, dar și ghidată de elevele mai mari, care deja au experiență. Elementele sale preferate sunt roata înainte, podețul cu 2 flicuri (sărituri în urmă), pe care le realizează foarte frumos și grațios.

„Îmi place mult gimnastica, mai ales când avem competiții. Chiar dacă am emoții și se întâmplă să mă întristez când obțin locul III, totuși continui să merg mai departe,” spune mica sportivă.

A primit diplomă de gradul III la Campionatul Republicii Moldova la gimnastica artistică. Recent a participat la Cupa Primarului General al municipiului Chișinău la gimnastica artistică sportivă, clasându-se pe locul II.

„Andreea e prietenoasă, dar poate fi și severă. La școală mereu dansează, imită figurile de dans ale artiștilor și dansatorilor. Eu cred că e o sportivă bună și va avea succes și în viitor”, spune Andreea, colega și prietena micii gimnaste.

Își dorește nespuse de mult să devină antrenore de gimnastică. Pentru asta, mai întâi, trebuie să atingă vârsta majoratului și să acumuleze experiența necesară. Pentru a-și atinge scopul, sportiva participă la campionate pe categorii, acum aflându-se la categoria II, apoi va urma pregătirea pentru categoria întâi, după care va concura și pentru candidat în maieștri.

Participând la campionate în diferite țări și trecând toate aceste etape, Andreea își va realiza visul. Ea conștientizează că are foarte mult de muncit.

În luna iunie, se va desfășura un Campionat în România, la care Andreea se va prezenta neapărat. Să-i urăm succes.

Renata CUPCEA

LECȚIA OLIMPICĂ

Liceul Teoretic „Mihail Eminescu” din Cimișlia a fost, recent, gazda evenimentului „Lunar Olympic” care a demarat cu Lecția Olimpică, desfășurată de autoritățile raionului. De asemenea, în cadrul instituției a fost inaugurat terenul sportiv renovat. Sursa: moldpres.md

La Cimișlia a fost inaugurat un teren sportiv

„Lecția Olimpică” este un pretext important de a reflecta asupra beneficiilor aduse de sport pentru o viață sănătoasă și, desigur, o metodă de educație a tinerilor. Mai mult de atât, evenimentul are o conotație dublă pentru întreaga comunitate, semnificând nu doar promovarea sportului, ci și inaugurarea terenului sportiv al L.T. „Mihail

Eminescu”, un proiect ce va permite organizarea diferitelor activități sportive, fiind pentru elevi o motivație suplimentară de a practica sportul”, a menționat președintele raionului Cimișlia, Mihail Olărescu.

„Promovarea sportului și a Mișcării Olimpice este o prioritate pentru noi, iată de ce

ne propunem ca mai mulți tineri și copii să cunoască adevăratele principii ale modului sănătos de viață, olimpismului, sportului de performanță”, a relevat în cadrul evenimentului Nicolae Juravschi, președintele Comitetului Național Olimpic și Sportiv din Moldova.

Lunile anului în tradiția populară

CIREȘAR

Luna **lunie**, conform tradiției populare, mai este denumită și **Cireșar**, **Cireșel** sau **luna cireșelor**, deoarece acum se coc cireșele.

lunie derivă din latinescul „junius”, dar s-ar putea trage din „juniores”, care înseamnă „tineret”, în epoca romană această lună fiind menită să sărbătorească populația tânără. Totodată, denumirea lunii iunie provine de la zeița **luno**, protectoare a femeilor căsătorite. În prima lună a verii ziua este cea mai lungă de peste an, iar vegetația și timpul calendaristic ajung la maturitate. Totuși recoltele, oricât de promițătoare s-ar arăta, nu pot fi sigure. În luna iunie, orice furtună, vijelie sau ploaie torențială poate distruge lanul de grâu și porumb, livezile sau vița-de-vie.

Lunile de vară: iunie, iulie și august conțin numeroase sărbători populare care, uneori, coincid cu cele religioase, cum e cazul cu Sânzienele (Drăgaica), care se sărbătorește în 24 iunie/07 iulie, odată cu Nașterea Sfântului Proroc Ioan Botezătorul.

Semne populare

Cum va fi vremea?

- Când caprifoiul își pierde aroma și nu miroase deloc, e semn de secetă;
- Dacă ceața de dimineață este ușoară și s-a lăsat cu goluri, când se va crăpa de ziuă ceața va dispărea și va fi cald, iar dacă ceața este uniformă și densă, se așteaptă răcirea vremii sau ploaie;
- Dacă soarele dispăre la orizont colorat în roșu-purpuriu, dimineața va fi rece, iar dacă soarele răsar
- re de dimineață roșu, ziua va fi vreme rea;
- Dacă orăcăie broaștele, va fi o zi senină și însorită, cu cerul fără nori;
- Când salcâmul galben este acoperit cu insecte, e semn că se va schimba vremea;
- Dacă dimineața ai pus în palmă o buburuză și ea a zburat - ziua va fi însorită, iar dacă ea încearcă să se ascundă între degete, va fi timp urât.

Ne cunoaștem prin dans

Minoritățile etnice din Republica Moldova constituie o familie prietenoasă. Acești cetățeni ai țării noastre, totodată, promovează și valorifică cultura și specificul etniei pe care o reprezintă. Perpetuarea tradițiilor minorităților naționale contribuie la consolidarea relațiilor de prietenie, de exemplu, între romi și moldoveni, dezvoltând spiritul de toleranță și nediscriminare.

Pe 8 aprilie a fost marcată Ziua Internațională a Romilor și, în scopul îmbunătățirii comunicării culturale, un grup de elevi de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Fălești a participat la sărbătoarea dedicată acestei etniei, organizată la Centrul de asistență specializată și formare continuă „Casa Speranței”. În cadrul evenimentului, elevii, ghidați de profesorele de limba și literatura română, doamnele Tatiana Grușca și Diana Lazarencu, au prezentat ritualul Drăgaica, îmbinat cu elemente tradiționale, dar și obiceiuri ale romilor. De asemenea, grupul de elevi dansatori, cu susținerea dnei Elena Calmuțchi, au încântat publicul cu un dans țigănesc foarte pitoresc.

Drăgaicele

Participanții la sărbătoare

PROMOTORI AI MELOSULUI POPULAR

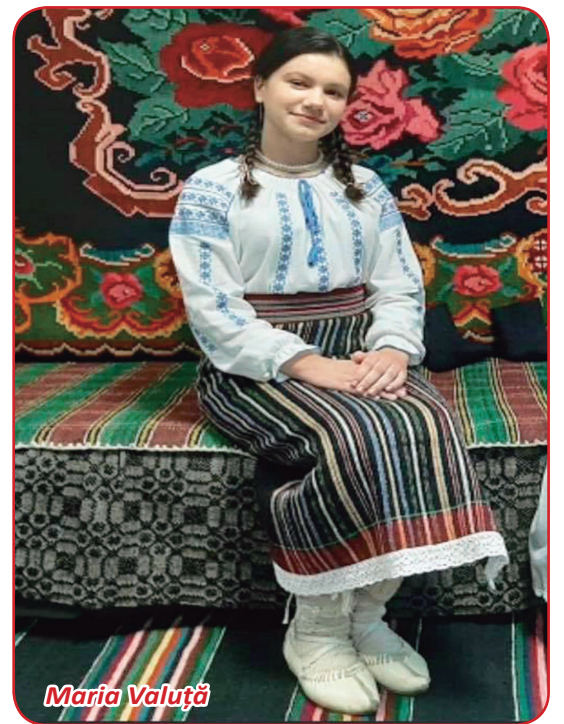
„CÂNTECUL MĂ INSPIRĂ”

Maria VALUȚĂ poartă numele bunicii Maria, care de mică a îndrumat-o spre folclor și portul național. Își amintește cum în copilărie mereu cântau împreună melodiile îndrăgite. Când a crescut mai mare, nepoțica și-a bucurat mult bunica și părinții prin atașamentul față de melosul popular și a avut succese ca tânără interpretă.

Avea doar zece ani când a urcat prima oară pe scena Concursului Național al Interpretelor de Folclor „Tamara Ciobanu” și a câștigat Locul II. S-a pregătit serios și de următoarea ediție a acestui prestigios concurs, care a avut loc în toamna anului 2021, prezentând cântecele „Geamparale” din repertoriul Tamariei Ciobanu, „Amărâtă-i turturica”, „Ciobănaș din Vărăncău”. Juriul i-a apreciat vocea deosebită și calitățile interpretative, acordându-i și de data aceasta titlul de laureată și Locul III.

Au urmat și alte trofee, cum ar fi: Premiul II la Concursul republican „Și tu poți fi o stea”, Premiul II la Concursul internațional online de muzică #StauAcasășiCâștig din cadrul Festivalului Internațional HermannstadtFest (secțiunea muzică populară), dar și Premiul Mare la diverse concursuri municipale. Maria spune că, în mare parte, datorează aceste succese familiei și profesoarei sale de canto Anișoara Magaliuc. Munca și efortul depus de ea se îmbină cu susținerea enormă pe care o simte din partea lor.

Timp de șase ani, Maria VALUȚĂ a făcut parte din ansamblul folcloric „ledera”, condus de surorile Osoianu și apoi de dl Gheorghe Donos. În această perioadă a avut experiențe de neuitat, cum ar fi participarea la diferite evenimente culturale. A învățat multe despre tradițiile și obiceiurile vechi ale poporului nostru și a simțit o atracție specială pentru tot ce este legat de portul național. Îi place să interpreteze piese cu tonalități înalte și joase, de aceea, pe lângă genul popular-folcloric, care-i este cel mai apropiat, o interesează și estrada-pop.

Maria Valuță

Maria VALUȚĂ are 15 ani și învață la Gimnaziul Trușeni. Chiar dacă anul acesta a fost axată mai mult pe studii, ca să poată susține examenele de clasa a IX-a, sufletește este învăluită mereu de muzică. „Atunci când cânt, mă simt extraordinar, pentru că sunt eu însămi și încerc să transmit anumite emoții. Mi s-a întâmplat ca, în timp ce interpretam o piesă mai tristă, să încep a plânge deoarece versurile le simțisem foarte profund. În general, cântatul este modul meu preferat de a-mi arăta sentimentele și, pur și simplu, nu mi-aș imagina viața fără să cânt. Cântecul mă inspiră”, ne-a mărturisit această tânără talentată.

D. RADU

Folclorul copiilor

Joacă, fetiță și băiat!

Copiii stau în cerc, cântă și bat din palme, iar o fetiță dansează în mijloc. Se cântă prima strofă, iar la refren, fetița își alege un băiat și dansează împreună, după care în mijloc rămâne doar băiatul:

*Joacă, joacă, tânără fetiță,
Ești frumoasă ca o garofiță,
Jocul nostru este format
Dintr-o fată și-un băiat!*

Băiatul din mijloc dansează în timp ce se cântă strofa a doua, iar la refren își alege o fetiță cu care dansează împreună și tot așa se schimbă copiii până dansează cu toții:

*Joacă, joacă, tinere băiete,
Ești frumos*

*ca un castravete,
Jocul nostru este format
Dintr-o fată și-un băiat!*

Pe parcurs, în cerc se pot prinde și alți copii și atunci jocul începe din nou.

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

Versuri noi de Iurie MIRON

Bună dimineața

Soarele, cum s-a ivit,
Drept la mine a venit,
Pe obraz m-a mângâiat,
Somnul tot l-a alungat.

M-am spălat, m-am pieptănat
Și la geam am alergat.
Soarele l-am admirat,
I-am zâmbit și i-am urat:
Bună dimineața!

Cei din curte s-au sculat,
Toți cu rouă s-au spălat.
Puii veseli o salută
Pe mătușa rață mută.

Doar motanu-i supărat,
De somn nu s-a săturat.
Un boboc mai zăpăcit
De mustață l-a ciupit:
Bună dimineața!

Școala animalelor

În poiana din pădure,
Printre fragi și printre mure,
Pentru tot felul de pui,
Este „Școala codrului”.

Toți cei mici, de dimineață,
Cu atenție învață
Cum să-și curețe blănița,
Cum să-și pieptene codița.

Vulpițele au citit
Cum pe urs l-au păcălit
Și mai studiază-o hartă
Din pădure la poiată.

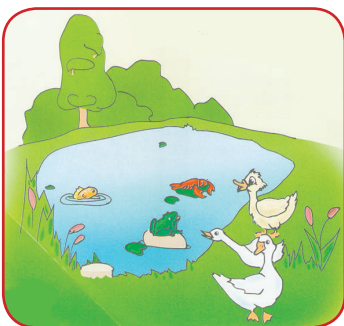
Iepurași și căprioare
Studiază plante rare,
Nu cumva să le strivească –
Trebuie frumos să crească.

Numai puiul cel de cuc
Singur stă în vârf de nuc.
Mama, când în ou era,
Într-un cuib de cucuvea
L-a lăsat și a zburat
Și de dansul a uitat.

Zarvă pe lac

Azi se ceartă toți pe lac:
Rața strigă: Mac-mac-mac!
Și broscuța sare: Oac!
S-a lovit în lac de-un rac.

Gâștele s-au grămădit,
Se întrec la găgăit.
Peștișorul singur tace –
Lui, să știți, cearta nu-i place.

Ilustrații de Marina SCUTELNIC

Nătărăii

Doi cocoși se bat de zor –
Pene sar din coada lor.
Nu știi ce n-au împărțit,
Tare rău s-au mai penit.

Râd găinile de ei:
– la priviți ce nătărăi!
Doi căței, de la un os,
Iar se tăvălesc pe jos.

Pe urechi s-au zgâriat,
De lăbuțe s-au mușcat.
Râd pisicile de ei:
– la priviți ce nătărăi!

Sunt la noi și băieței –
Par a fi doi cocoși –
Nasturi rupți și vânăți.
Râd fetițele de ei:
– la priviți ce nătărăi!

Troleibuzul cu Wi-Fi

Cu Wi-Fi un troleibuz
Încărcat pân' la refuz...
Noi, elevi „manierați”,
În fotolii așezați,
Cu tabletă și laptop,
Privim filmele de top.

În picioare bătrânei
Și băbuțe lângă ei,
Numără cu toți în glas
Câte stații au rămas.

Noi și locul le-am ceda,
De tabletă ar avea.
Să privești pe geam,
imi pare,
Mai comod e din picioare.

Legământ

Ne-au rămas
din moși-strămoși
Lacuri, codrii cei frumoși,
Lanuri doldora de pâine,
Flori cu fluturi și albine.
Și ne-am zis cu legământ:
Să le protejăm oricând.
Plaiul nostru de poveste
Să-l păstrăm așa cum este.

POVESTIRI DE SEAMA VOASTRĂ

Angela GANEA

Tărcuș și ABC-ul prieteniei

S-au dus, mai întâi, la leagăn. Tărcuș s-a ținut coadă după ei. Dar Ștefănuț era preocupat de noul său prieten. S-a dat în leagăn până a ajuns cu picioarele la nivelul gardului, apoi al copacilor și oho-ho-ho-ho-o-o-o! Ajunsesese sus-sus de tot, până la un nouaș! He-he-he-e-e-e! Și tot așa de multe, multe ori... Tărcuș s-a tupilat în iarbă, uitându-se cu jind la ghemotocul auriu din brațele bunului său prieten care uneori îl lua și pe el în brațe și îl dădea huța, dar astăzi nu era ziua lui. Mai apoi cei doi s-au dus chiuind la colibă și au uitat să-l cheme și pe el, dar până mai ieri Tărcuș era cel mai important pentru Ștefănuț. Tărcuș s-a întors la locul lui unde dormea întotdeauna, lângă ușa casei. A băut puțină apă și s-a așezat trist, gândindu-se la viața lui câinească. A venit mama și i-a pus ceva gustos în farfurie, el, însă, a mirosit-o, dar nu s-a atins de mâncare. A venit Mărioara ronțâind fursecurile lui preferate și i-a dat și lui câteva, el a rămas indiferent și a închis ochii. Nu dorea să vadă pe nimeni și nimic...

Mărioara, îngrijorată, a chemat-o pe mama. L-au examinat. Parcă nu avea nimic, cel puțin la exterior. Atunci mama îl chemă pe Ștefănuț:

– Puiul mamei, l-ai scăpat pe Tărcuș de pe leagăn?
– Nu. Nici nu l-am luat azi în brațe...

– Trebuie să-l ducem la veterinar, dacă într-o oră nu se face bine, a fost verdictul celor maturi. Și toți și-au văzut de treburile lor. Mama a alergat la bucătărie că îi dădea borșul în foc, iar Mărioara, în camera ei, că i-a sunat telefonul. Ștefan a zăbovit confuz lângă prieten. Dintr-o dată auzi glasul lui Sclicici:

– Știi cum se numește boala lui... Mai bine zis, starea lui...
– Cum?
– Trădare. Ambii suntem de vină.

– Cum adică? Parcă nu i-am făcut nimic!
– Ba da, am fost indiferenți. Ia-l în brațe și mergem în colibă să-l tratăm.

Ștefănuț l-a luat în brațe pe Tărcuș și l-a dus în colibă.

– Vei face o vrăjitorie? Îl întrebă el cu speranță pe Sclicici.

– Și da, și nu. Ne vom corecta greșeala. Trebuie să-i cerem iertare că am fost

indiferenți față de el, l-am neglijat, iar el consideră că de azi așa va fi întotdeauna... Noi doi suntem prieteni, iar el e nimeni.

– Îi citești gândurile?

– Se poate de spus și așa. Azi l-ai mângâiat? Nu. Azi te-ai jucat cu el? Nu. Măcar o privire, un zâmbet i-ai aruncat? Nu. Ai fost preocupat de apariția mea, a unui nou prieten. Iar aici, în cartea ta, scrie: „Fă-ți prieteni noi, dar nu-i uita pe cei vechi.”

– D-a-a-a, ai dreptate, Sclicici! Și ce trebuie să-i spun?

– Cuvintele fermecate, toate pe care le știi.

Desen de Violeta Zabulica Diordiev

Ștefănuț l-a cuprins pe Tărcuș și i-a șoptit dragăstos:

– Tărcuș, iartă-mă, te rog. Recunosc, azi m-am comportat cu tine urât. Desigur, nu trebuia să procedez așa. Nu ți-am făcut cunoștință cu Sclicici, elevul lui Nenea Soare. Vreau să știi: ești primul și rămâi primul meu prieten cel mai iubit.

De Tărcuș s-a apropiat Sclicici, i-a sărutat năsul și i-a spus:

– Sunt onorat să cunosc un asemenea prieten devotat pe care îl are Ștefănuț și vreau neapărat să fiu și eu prietenul tău.

Tărcuș l-a privit pe Sclicici cu ochii săi mari și umezi de fericire, s-a ridicat din brațele lui Ștefănuț, a luat mingea și, îmboldindu-l cu ea pe noul său prieten, ieși din colibă. Astfel le-a arătat celor doi că nu e supărat și că-i invită la joacă.

– Iu-u-u-ho-u-u!!! strigară ambii și l-au urmat pe Tărcuș.

Ce mai joacă a fost! Până acum nici coliba, nici casa, nici terenul cu iarbă nu au auzit și nici nu au văzut o asemenea veselie. În momentul cel mai interesant, însă, Mărioara, punându-și mâinile la gură, de parcă ținea un megafon, îi chemă pe toți la prânz. Au fost nevoiți să-și înceteze joaca. Sclicici a urcat pe acoperișul casei să se odihnească, iar cei doi prieteni vechi s-au

dus să mănânce o zeamă cu tăieței, mâncarea preferată a prietenilor puși azi la o încercare grea.

Mama și Mărioara erau bucuroase că Tărcuș s-a făcut bine și nu mai era nevoie de consultația medicului. Așa că toată atenția i-a fost acordată lui Tărcuș. Ștefănuț mânca fără a fi îndemnat sau rugat de mama. Și, pentru că nu-l săcâia nimeni, a avut timp de gândit: „Prietenul vechi nu se uită și nici nu se neglijează, fiindcă el se poate îmbolnăvi... și poate să și moară!.. Despre moarte trebuie să-l întreb pe Sclicici.”

Însă meditațiile lui au fost întrerupte de vocea mamei.

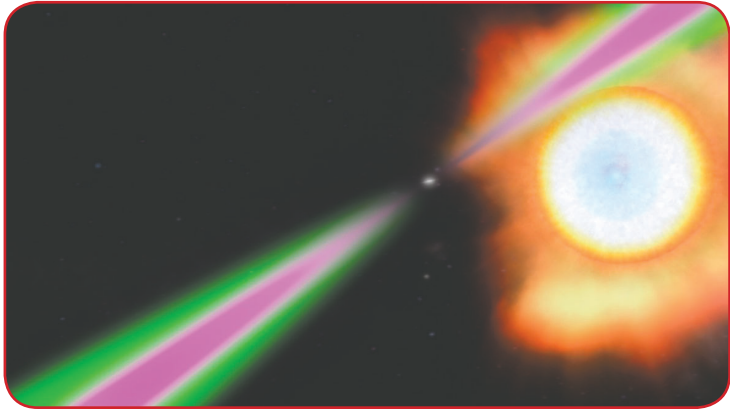
– Ștefănuț, după prânz ar fi bine să rămâi în camera ta. Afară e foarte cald, iar Mărioara va avea grijă de Tărcuș. E prea devreme să credem că s-a însănătoșit de-a binelea.

CU CE SE HRĂNESC PULSARI?

„Văduva neagră binară”

Sclipirea unei stele a atras atenția astronomilor asupra unui nou și misterios sistem aflat la 3000 de ani-lumină de Pământ. Aceasta pare a fi o nouă „văduvă neagră binară” - o stea neutronică cu rotație rapidă, sau pulsar, care se învârtă în jurul unei stele însoțitoare mai mici și o consumă încet. Sursa: descopera.ro

Astronomii cunosc aproximativ două duzini de binare „văduvă neagră” în Calea Lactee. Cel mai nou candidat, numit ZTF J1406+1222, are cea mai scurtă perioadă orbitală identificată până acum, pulsarul și steaua companion se învârt unul în jurul celuilalt la fiecare 62 de minute. Sistemul este unic prin faptul că pare să găzduiască o a treia stea îndepărtată, care fac o rotație în jurul celor două stele interioare la fiecare 10.000 de ani. Această triplă „văduvă neagră” ridică întrebări cu privire la modul în care s-ar fi putut forma un astfel de sistem.

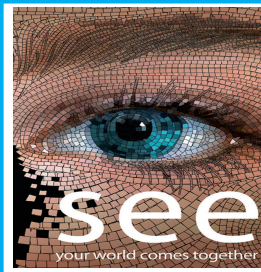
„Este un scenariu complicat”, spune Kevin Burdge, cercetător în cadrul Departamentului de Fizică al MIT. „Probabil, acest sistem plutește în Calea Lactee de mai mult timp decât există Soarele”.

În timp ce majoritatea „văduvelor negre” sunt descoperite prin intermediul radiațiilor gamma și cu raze X emise de pulsarul central, echipa a folosit lumina vizibilă, și în special scli-

pirea de la steaua însoțitoare a binarei, pentru a detecta ZTF J1406+1222.

„Acest sistem este cu adevărat unic în ceea ce privește «văduvele negre», deoarece l-am găsit cu ajutorul luminii vizibile, datorită companionului său și a faptului că a venit din centrul galactic”, spune Burdge.

Binarele „văduvei negre” sunt alimentate de pulsari - stele neutronice care se rotesc rapid și care sunt nucleeele prăbușite ale unor stele masive. Pulsarii au o perioadă de rotație amețitoare, învârtându-se la fiecare câteva milisecunde și emițând flash-uri de raze gamma și X de mare energie în acest proces. În mod normal, pulsarii se rotesc și mor rapid, deoarece consumă o cantitate uriașă de energie. Dar, din când în când, o stea care trece prin apropiere poate da o nouă viață unui pulsar. Pe măsură ce o stea se apropie, gravitația pulsarului atrage material de pe stea, ceea ce furnizează energie nouă pentru a face pulsarul să se învârtă din nou.

MOZAIK

Ediție pentru curioși

Nr. 6 (106)

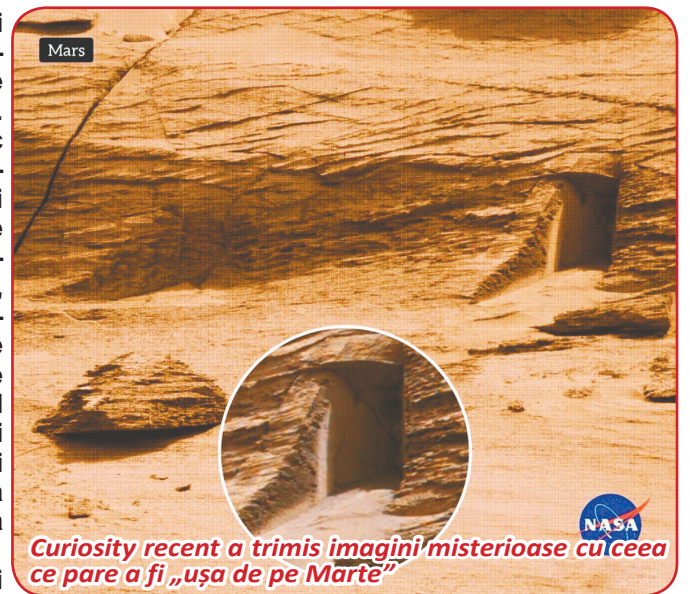
ÎN CĂUTAREA VIEȚII

DESCOPERIRE IMPORTANTĂ

În căutarea vieții pe alte planete, roverul *Curiosity* al NASA a studiat aproape un deceniu planeta Marte, pentru a determina dacă aceasta a fost în trecut un mediu locuibil pentru organismele vii. O nouă analiză a probelor de sedimente colectate de rover a dezvăluit prezența carbonului - iar posibila existență a vieții pe Planeta Roșie, în trecut, este doar o potențială explicație pentru existența acestuia. Sursa: digi24.ro

Carbonul se află la baza întregii vieți de pe Pământ, iar ciclul carbonului este procesul natural de reciclare a atomilor de carbon. Pe Pământ, atomii de carbon trec printr-un ciclu, atunci când călătoresc din atmosferă la sol și înapoi în atmosferă. Cea mai mare parte a carbonului se află în roci și sedimente, iar restul se află în ocean, în atmosferă și în organisme, conform Administrației Americane pentru Oceane și Atmosferă. De aceea, atomii de carbon - cu ciclul lor de reciclare - sunt markeri ai activității biologice pe Pământ și ar putea fi folosiți pentru a ajuta cercetătorii să determine dacă a existat vreodată viață pe Marte.

Când acești atomi sunt măsurați în interiorul unei alte substanțe, cum ar fi sedimentul marțian, ei pot arunca lumină asupra ciclului carbonului unei planete, indiferent când a avut loc acesta.

Curiosity recent a trimis imagini misterioase culcea ce pare a fi „ușa de pe Marte”

Pentru a aduna mai multe date, roverul a forat pentru a colecta mostre de sedimente între august 2012 și iulie 2021. *Curiosity* a încălzit apoi aceste 24 de mostre de pulbere la aproximativ 850 de grade Celsius pentru a separa elementele. Acest lucru a făcut ca probele să elibereze metan, care a fost apoi analizat de un alt instrument din arsenalul roverului, pentru a arăta prezența izotopilor stabili de carbon sau atomi de carbon.

Originea carbonului se datorează, probabil, prafului cosmic, degradării ultraviolete a dioxidului de carbon sau degradării ultraviolete a metanului produs biologic.

Roverul pe Planeta Roșie

INCREDIBIL, DAR ADEVĂRAȚI

„Munții” de zahăr din oceane

Ascuns sub valuri, oceanul conține rezerve uriașe de zahăr, potrivit unor noi cercetări. Acum, oamenii de știință au descoperit că pajiștile de iarbă subacvatice pot stoca cantități uriașe de dulceață. Sursa: descopera.ro

Munții de zahăr

Zahărul se prezintă sub formă de zaharoză (principalul ingredient al zahărului folosit în bucătărie) și este eliberat din ierburile marine în solul de dedesubt, în zona rădăcinilor, cunoscută sub numele de rizosferă. Nivelul concentrațiilor de zahăr de pe fundul mării este de aproximativ 80 de ori mai mare decât se credea. La nivel mondial, echipa de cercetători afirmă că plantele marine ar putea conține până la 1,3 milioane de tone de zaharoză.

„Iarba de mare produce zahăr în timpul fotosintezei”, spune microbiologul marin Nicole Dubilier de la Institutul Max Planck pentru Microbiologie Marină din Germania.

E surprinzător faptul că zahărul în exces nu poate fi înghițit de micro-

organismele din mediul înconjurător. Pentru a opri acest lucru, se pare că ierburile de mare trimit compuși fenolici în același mod în care o fac multe alte plante. Cercetătorii și-au testat ipoteza într-un câmp subacvatic real de iarbă de mare.

Un mic set de microbi a prosperat, de fapt, cu zaharoză, în ciuda prezenței fenolilor. Cercetătorii cred că acești microbi oferă nutriții de care plantele au nevoie pentru a se dezvolta. O zonă de iarbă de mare poate absorbi de două ori mai mult carbon decât o pădure de aceeași mărime de pe uscat, și de 35 de ori mai repede.

Coordonator de pagină:
Renata CUPCEA

Povestiri de seama voastră

Marcel GHERMAN

ZBORUL PUIULUI
de RÂNDUNICĂ

(Continuare. Începutul în nr. 17-18)

Capitolul 3

RÂNDUNELELE VIN ACASĂ

Primăvara, cam prin luna mai, când se face cald și bine, rândunelele revin la noi, după ce ierneză în țările calde. Cele care și-au făcut deja cuiburi din anii trecuți își revăd locuințele și, dacă e nevoie, le repară și le întăresc. În schimb familiile de rândunici mai tinere sunt nevoite să își construiască cuiburi noi.

- Întotdeauna mă bucur când rândunelele se întorc, mamă.

- Și eu. Sunt sigură că și ele sunt foarte voioase, odată sosite în țara noastră frumoasă. Se simt foarte bine la noi.

- Mamă, unde își petrec rândunelele iarna?

- Am să te surprind. Tocmai în Africa de Sud!

Ionel făcu ochii mari.

- Așa de departe?

- Imaginează-ți călătoria lor și minunile pe care le văd. Cum străbat mii și mii de kilometri, pentru ca apoi să revină din nou și din nou la noi.

Desen de Cristina COVRIG

Dar am să-ți mai spun un lucru interesant. De fapt, nu toate rândunicile migrează. Anumite specii rămân tot anul în Africa, astfel încât rândunicile noastre sunt cu totul deosebite.

Ionel deveni nedumerit.

- Mamă, tot nu înțeleg. Ce rost are călătoria lor? Oare nu le e bine în Africa?

- Puiul meu, să știi că viața în Africa nu e deloc ușoară pentru rândunele. Au tot felul de griji și nevoi, pricinuite, mai ales, de unele animale de pradă. Și de aceea dragele noastre rândunici aleg să-și petreacă vara prin părțile noastre, ca să-și crească puii în liniște.

Mama continua să admire peisajul ce părea desprins dintr-un tablou.

- Aici, la țară, este locul ideal pentru orice vietate și orice copil. Nu-i așa, puiul meu?

Ionel se lipi și mai mult de mama.

Capitolul 4

CUM ÎȘI PETREC VARA RÂNDUNELELE

Mama îl servi pe băiat cu niște miez de nucă, culeasă toamna trecută chiar din copacul mare și bătrân ce creștea în mijlocul curții.

- Spune-mi, te rog, mamă, cu ce se hrănește o rândunică?

- Le plac foarte mult găzele, pe care le vânează din zbor. Uite, chiar acum una dintre ele cu asta se îndeletnicește. O vezi?

- Da.

- Tocmai de aceea, uneori, păsărelele noastre își fac cuib în apropierea unor râuri, unde sunt multe musculițe. După, cum îți spuneam, atunci când sosesc primăvara prin părțile noastre, familiile tinere de rândunele sunt nevoite să-și construiască un cuib nou. Sunt niște meșteri foarte iscusiți.

- Din ce își fac cuiburile, mamă?

- Din lut și paie, amestecate cu salivă și căptușite cu pene. Este o locuință foarte confortabilă. Imaginează-ți, Ionel, cum e să fii pui de rândunică și să stai într-un astfel de cuib.

Pentru o clipă, Ionel tocmai la asta se gândi.

- Rândunelele se simt atât de bine în cuibul lor, încât uneori noaptea poți să le auzi cum piuie în somn de plăcere. Totuși, părinților-rândunici le este foarte greu să facă un astfel de cuib. De câte sute și mii de ori le trebuie să poarte în cioc cele necesare pentru ridicarea cuibului! Este și încă o dovadă pentru cât de răbdătoare sunt ele. Putem să învățăm multe lucruri bune luând exemplu de la rândunele.

- Și eu vreau să fiu ca o rândunică, atunci când voi crește mare!

- Chiar așa vei fi! De cele mai dese ori, păsărelele noastre își aleg locuri pentru cuiburile lor sub streșina casei, unde își află adăpost de la ploaie și vânt.

Iar când cuibul e în sfârșit gata, rândunelele fac oușoare, de obicei câte patru sau cinci.

Ionel nu-și stăpâni curiozitatea:

- Mamă, aș vrea foarte mult să știu cum arată un ou de rândunică!

- Sunt mici și alungite, netede și lucioase, albe, cenușii sau cu multe punctulețe roșcate.

Din acest moment, mămica-rândunică se așază în cuib ca să clocească ouăle. Iar tătucul-rândunică zboară fără încetare de colo-colo, ca să-i aducă de mâncare. Am să-ți mai dezvălui un amănunt interesant, acela că în neamul rândunelelor frații și surorile se ajută întotdeauna între ei, la ridicarea cuibului și pentru ca să le aducă hrană puilor.

Și astfel trec zile peste zile în așteptare...

(Va urma)

MUGURĂȘI

Dragă redacție „Florile Dalbe”!

Cum „Familia este un izvor de iubire și respect”, acesta a fost să fie genericul orei publice organizate în cadrul disciplinei Educația moral-spirituală, desfășurată de curând în preajma Zilei Internaționale a Familiei. Îndrumați de subsemnata și sensibilizați prin diversitatea metodelor și tehnicilor pedagogice de lucru, elevii Natalia Pascari, Anastasia Demenciuc, Daria Dudca, Cezara Smochină, Sandu Matiesco, Pavel Pascaru, Vladimir Pânzaru, David Gașiței, Gabriela Moldovanu și Renat Curniuc din clasa a III-a s-au implicat cu drag în pregătirea acestei ore, dând dovadă de multă hărnicie și iscusință în realizarea creațiilor proprii la tema: „Familia unită – familie fericită”, pentru care fapt îi felicităm și le dorim inspirație în continuare. Sper ca cititorii revistei să aprecieze pe merit dragostea elevilor mei față de cuvântul scris și rolul poeziei acesteia în ascensiunea lor spirituală.

Olesea CIPÎȘCIUC, învățătoare la Gimnaziul „N. Dabija”

s. Heciul Vechi,
r-nul Sângerei

Ce am mai scump

Mama, tata, surioara –
Îi iubesc atât de mult.
Ei îmi sunt lumina vieții,
Tot ce am mai scump!

Cezara SMOCHINĂ

Fericită și-aleasă...

Fericită și-aleasă
Floare mândră, de casă
E familia mea.
Tata, mama și bunicul,
Fratele și eu, cel micu –
Suntem familia.
Așteptată la masă,
Fericită și-aleasă
E familia mea.

Sandu MATIESCO

Familia

Fratele mă ajută la greu,
Cu surioara mă joc mereu.
Tata-i bun și curajos,
Măicuța-i seninul frumos.

Pavel PASCARU

Paza cea bună

Dragă mi-i familia!
Ea-i comoara, viața mea.
De tare ce-o iubesc –
Cu grijă o păzesc.

Vladimir PÂNZARU

Rugă

Scumpă mamă, dragă tată,
Că sunt singurel acasă –
Azi mai mult ca niciodată,
Dorul de voi mă apasă.

Și mă rog la Dumnezeu
Să vă aperse de rău,
Căci familia mea este
Comoara din poveste.

David GAȘIȚOI

Desen de Andreea Cernica Pavlov, Școala de Arte Plastice „Nicolae Moisei”, or. Telenеști

Desen de Daniela GAPRIAN, Școala de Arte Plastice „Nicolae Moisei”, or. Telenеști

O familie
împlinită

Mult pe mama o iubesc,
Sănătate îi doresc,
Că muncește pentru mine,
Mă-nvață să fac bine.

Și pe tata îl iubesc,
Numele îi moștenesc.
Că sunt fetiță cuminte –
Mi-aduce cărți, rechizite.

Surioara-i ca o floare,
Pe ea o iubesc mai tare.
Dimineața mă trezește,
Inima îmi încălzește.

Gabriela MOLDOVANU

Desen de Gabriela STROICI, Școala de Arte Plastice „Nicolae Moisei”, or. Telenеști

Dorul de mamă

Pentru mine cea mai scumpă ființă din lume e mămica. E plecată de-acasă și îi duc dorul. Ea îmi este familia. În fiecare zi, îi povestesc la telefon despre peripețiile mele. Grea-i despărțirea de mama, îngerul păzitor, care de la mari depărțări îmi veghează somnul și gândul mereu. Doamne, cât de mult o iubesc și o aștept!

Renat CURNIUC

Civilizații dispărute

DESCOPERIREA
INSULEI PAȘTELUI

Itinerarul lui Roggeveen. Foto: Wikimedia

La 5 aprilie 1722, exploratorul olandez Jacob Roggeveen s-a apropiat de o insulă izolată din mijlocul Pacificului. Pornise în căutarea miticului Ținut al lui Davis, plin de bogății, aproape de Chile, care fusese descris de corsarul englez Edward Davis la sfârșitul secolului al XVII-lea. Deoarece era zi de Paște, insula a fost numită în onoarea sărbătorii. De fapt, este vorba de un vârf al unui masiv vulcanic subacvatic ieșit la suprafața oceanului. Spre deosebire de majoritatea celorlalte insule din Pacific, nu este protejat de valuri de un recif de corali și o lagună, ceea ce face dificilă acostarea. Pe solul său arid de 171 km² abia supraviețuiesc câteva mii de polinezieni.

Înainte de a porni în aventura sa, Roggeveen, fiul unui matematician, a făcut o carieră de invidiat: și-a

luat licența în drept, a devenit notar și, în cele din urmă, a obținut un doctorat în drept.

Roggeveen și căpitanul Cornelis Bouman au pornit la drum la 1 august 1721,

cu trei nave și un echipaj format din 200 de oameni. Au acostat în Brazilia, însă au fost întâmpinați cu focuri de armă, așa că au luat direcția spre Insulele Falkland, iar de acolo spre arhipelagul Juan Fernandez. Când au ajuns la Insula Paștelui, au ezitat să debarce câteva zile.

Într-o zi, câțiva băștinași în canoe s-au apropiat de corăbiile europene, iar călătorii au îndrăznit să coboare pe țărm și au schimbat țesături și bibelouri pe alimente. Atunci, au fost surprinși de sculpturile uriașe ridicate pe versanții insulei, așa-numitele statui moai, și altarele situate foarte aproape de plaje, ahu.

Peste puțin timp, însă, olandezii au fost nevoiți să plece, după un incident fatal când, speriați că au fost

Vizitatori pe Insula Paștelui. Imagini: aktual24

înconjurați de mulți indieni (cum îi numeau pe localnici), au tras focuri de armă, ucigând 12 dintre aceștia.

În secolul al XX-lea, arheologii au fost interesați de statuile ciudate. Au avut

loc multe expediții pentru a explica misterul. În total, au fost găsite 800 de statui, reprezentând bărbați și femei cu dimensiuni cuprinse între un metru și 22 de metri. Majoritatea au rămas la locurile de extracție, culcate. 256 au fost mutate și 164 dintre acestea au fost ridicate pe platforme, fapt greu de crezut, dacă ne gândim la nivelul triburilor-gazde subdezvoltate.

La 300 de ani de la primul contact cu europenii, Rapa Nui (Insula Paștelui în limba locală) și-a păstrat misterul statuiilor gigantice care stau pe țărm cu fața spre răsărit, într-un mod miraculos fiind înălțate de o civilizație pierdută, care nu putea avea tehnologiile societății noastre.

Sursa: herodot.net

Ciudatele statui moai. Sursa: stiri.md

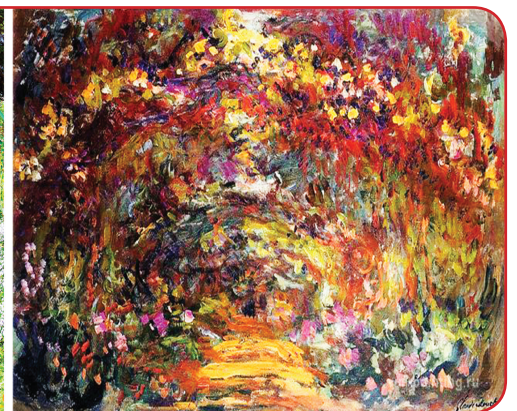
Pictori celebri și... grădinari

Parcul „desenat” de Claude Monet

La 80 km de Paris, în orașelul Giverny, se află un parc neobișnuit. Nu e doar foarte frumos, dar mai poartă și amprenta istoriei. De ce? Pentru că a fost creat de către marele pictor impresionist Claude Monet, care a stat în localitate cu familia timp de patruzeci și trei de ani. Artistul era atât de pasionat de grădinărit, încât în picturile sale găsim doar peisaje din parcul său celebru. La început, grădina se întindea pe teritoriul adiacent casei (1 ha), mai târziu, însă,

s-a extins cu mult. Pictorul a plantat trandafiri care au crescut, împletindu-se cu vița-de-vie și formând un tunel boltit înflorit, care pornește de la poartă spre casă. Imaginea poate fi văzută în picturile maestrului: perspectiva aleii, florile luxuriante în mai multe rânduri, vegetația „dantelată” urcată până la ferestre.

Pictorul avea o tehnică aparte: el nu amesteca vopselele, ci le punea în tușe alăturate, iar unele le supra-punea pe altele. La fel proceda și cu

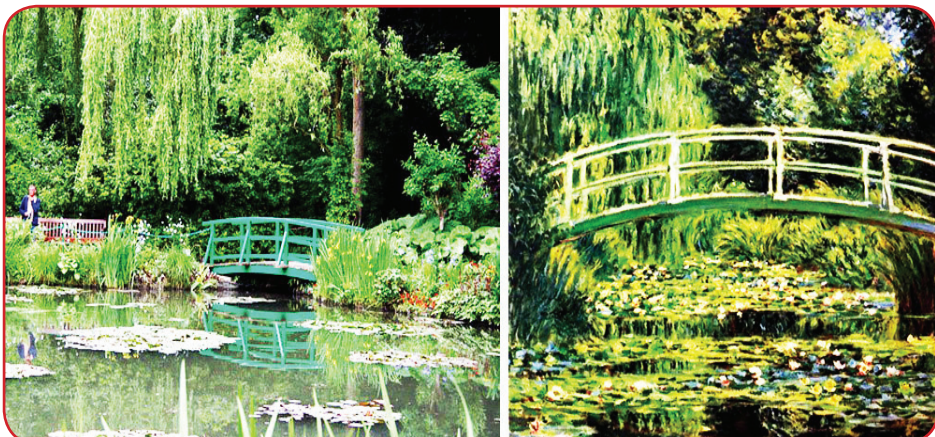

florile. Grădina avea un covor colorat de flori, împărțit de cărări drepte ca vopselele în cutie. Un artist desăvârșit, Monet a fost un pictor, dar și un designer de peisaj remarcabil. El și-a luat sarcina în serios, cumpărând cărți și reviste de specialitate, corespondând cu specialiști în domeniu și făcând schimb de semințe cu alți cultivatori.

Aici veneau în vizită Matisse, Cezanne, Renoir, Pissarro și alții, fiecare aducând cadouri semințe și plante. Astfel, de exemplu, Monet

a plantat niște bujori exotici aduși tocmai din Japonia. Astăzi, prețul de licitație al celor 300 de lucrări ale lui Monet, majoritatea peisaje cu grădina lui, este de 2 106.080 mil. \$ (o pictură – circa 7.020 \$). Parcul Monet continuă să încante vizitatorii, fiind reînnoit la nesfârșit conform ideilor autorului.

După wikipedia

Coordonator de pagină:
Mariana GABURĂ

Pentru scena taberei de odihnă

Iuliu CÂRCHELAN

IEPURAȘII CURAJOȘI

SCENETĂ

PERSONAJELE:

Lupul, Primul Iepuraș, al Doilea Iepuraș, al Treilea Iepuraș, al Patrulea Iepuraș, al Cincilea Iepuraș, prezentatorul.

O poieniță din pădure. În prim-plan, din dreapta și din stânga – tufari-culise. Din culise sare Primul Iepuraș și începe a se zbungui în ritmul muzicii care răsună.

Din tufari iese Lupul.

PREZENTATORUL:

- Lupul vede iepurașul...

LUPUL (amenințător):

- Stai că eu îți sunt nănașul!

U-u-u! A-u-u!

Ce-am flămânzit, Într-o clipă te înghit!...

U-u-u! A-u-u!

Ce-am flămânzit, Într-o clipă vă înghit!...

Lupul face încă un pas către iepurași.

PREZENTATORUL:

- Și, precis, îi înghițea, Dacă-al treilea nu venea!

De după tufe sare al Treilea Iepuraș și se alătură celor doi.

LUPUL:

- Iată încă-un cuconaș, Care-și caută nănaș.

U-u-u! A-u-u!

Ce-am flămânzit, Pe tustrei am să vă-nghit!...

Lupul face încă un pas către iepurași.

De după tufe sare al Cincilea Iepuraș și se alătură la cei patru.

PREZENTATORUL:

- Lupul prinde a scânci...

LUPUL (supărat din cale-afară):

- Voi sunteți un pâlc aci...

Nu pot eu să fiu nănaș Pentru-un pâlc de cuconași.

Chiar de-s lacom, hămesit, Cinci nu voi putea să-nghit!...

Ba... din câte mi se pare, Nici n-am poftă de mâncare!

PREZENTATORUL:

- Lupul își grăbește pasul Și se-afundă-n codrul des,

Povestiri de seama voastră

Lucreția BĂRLĂDEANU

Când verile erau secetoase, noi, copiii satului, trebuia să jucăm ritualul păgân al Paparudelor pentru a aduce mult așteptata ploaie.

Am fost și eu o dată, împreună cu fetele nanei Agafia – Galina și Angela, protagonista acestui joc misterios.

În ograda noastră se născuse, dintr-un ciocălău de păpușoi și mai multe cârpe viu colorate, păpușa care urma să fie jertfită pentru a invoca să vină ploaia peste sat.

PAPARUDA

Pictor: Iurie PALCOV

Am gătit-o cum nu se poate mai frumos, i-am vopsit ochii cu creion negru și buzele i le-am colorat cu unul roșu. Apoi am pus-o într-o cutie goală de pantofi și am pornit cortegiul funerar spre movila din marginea satului, acolo unde, spuneau bătrânii, altădată răzeșii noștri aprindeau focul pentru „a da sfoară-n țară” în cazul în care ar fi năvălit dușmanii.

Procesiunea funerară a avut loc după toate canoanele, cu „bocetele” de rigoare, acompaniate de hârjoneala nestăvilită a copiilor și protejată de un ochi enigmatic ce veghea din înalțuri. După care ne-am adunat la nelipsitul praznic cu prăjituri și apă dulce. Ei bine, tocmai aici mă apucase marea jale pentru cea de care mă despărțisem înainte de a mă sătura să mă joc cu ea. Iar cum Galina, verișoara mea, era mai mare decât mine cu câțiva ani, pe umerii ei cădea acum (la propriu și la figurat!) toată responsabilitatea gestului de sacrificare. Plângeam, implorând să mi se aducă păpușa înapoi.

În zadar mă convingeau cu toții că trebuie lăsată în pământ ca să aducă ploaia.

- Nu vreau să plouă! urlam eu. Îmi place soarele!
- Dar dacă nu plouă, zicea mama, nu vom avea pâinică și vom muri de foame.
- Eu nu vreau să mănânc pâine, îmi place mai mult colacul! nu mă lăsam eu.

Până la urmă, ca să mă potolească, mama mi-a promis o păpușă adevărată de la oraș, pe care, mai târziu, am și avut-o.

Degeaba, eu am regretat-o mult timp pe cea jertfită și îngropată la movila din marginea satului. De câte ori treceam pe acolo, nu ezitam să încerc a o recupera. Zadarnic însă. Se vede că o dezgropasem ră alți copii, înaintea mea.

Sursa: pinterest.com

Iepurașul începe să tremure de frică. Lupul, pe fundalul unei muzici de groază, face un pas către iepuraș.

IEPURAȘUL:

- Mamă! Tată! Gata... mor...

De după tufe iese al Doilea Iepuraș și se alătură Primului.

PREZENTATORUL:

- Dar... îi vine-un salvator!

LUPUL (fioros):

- Ce simpatic cuconaș... Am să-i fiu și lui nănaș.

PREZENTATORUL:

- Trei conași își plâng de jale, Dar... al patrulea răsare...

De după tufe iese al Patrulea Iepuraș și se alătură celor trei.

LUPUL (bucuros):

- Hai, gustoșii mei eroi, Hai, iertați-vă-ntre voi... U-u-u! A-u-u!

Ce-am flămânzit! Pe tustrei vă înghit!...

Lupul face încă un pas către iepurași.

PREZENTATORUL:

- Unde-s patru frați, ehei, Și al cincilea-i cu ei!

Că aici deja „nănașul” N-are niciun interes...

Lupul, trist și abătut, se îndreaptă spre tufari de unde venise și dispare în desiș. Iepurașii, de bucurie că au ieșit biruitori, prind a sări în ritmul unei muzici vesele.

IEPURAȘII:

- Prin unire și curaj, Noi pe lup l-am alungat!

Prin unire și curaj, Viața noastră ne-am salvat!...

CORTINA

Pagina apare cu sprijinul Uniunii Artiștilor Plastici din R. Moldova

O pictoriță deschisă către lume

Maria NEAGA

Maria NEAGA este elevă în clasa a IV-a la Școala de Arte Plastice „Alexei Șciusev” din capitală. Dotată cu o aleasă simțire artistică, conștiincioasă și responsabilă, ea îmbină perfect darul său nativ cu perseverența în munca deloc simplă a unui copil care vrea să creeze. Concentrarea maximă, abilitățile spirituale deosebite, gândirea logică avansată, talentul, emoția artistică și grija pentru rezultatele studiului de zi cu zi sunt cheia succesului unui elev cum e Maria noastră.

Participantă la diverse concursuri școlare și orașenești, la expoziții și activități artistice, fata dedică mult timp lucrărilor independente în domeniul artelor plastice.

Iscușința sa plastică a fost remarcată la concursuri de diferite niveluri precum e cel organizat de Asociația Cultural-Științifică „Vasile Pogor” și de Facultatea de Arte Vizuale și Design de la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași.

Fetița are un potențial creativ de invidiat, fapt demonstrat la pregătirea ei către diferite competiții de specialitate. Maria s-a bucurat de câteva premii la Expoziția Internațională-Concurs cu genericul „Învingător prin Artă” din Iași, dar și la Expoziția-Concurs „Arta și mitopoetica orașului”, desfășurată în cadrul Zilei Internaționale a Muzeelor. Mica pictoriță e prezentă mereu cu noi mostre tematice și în cadrul activităților culturale organizate de instituția noastră. Sfera de interese a Mariei, însă, nu se limitează doar la arta plastică. Ea frecventează și școala de muzică.

Fetița e deschisă către lume, manifestând blândete, optimism, dorința de a fi utilă, iar calitățile-i minunate îi asigură de pe acum respectul colegilor și al adulților.

Talentul, performanța în stu-

Daniela ROȘCA-CEBAN

diu și educația bună ce i s-a dat Mariei de la o vârstă mică sunt o continuare a tradițiilor familiei din care descinde și unde regula casei înseamnă, mai întâi, grija față de sănătatea și dezvoltarea armonioasă a copilului. Eleva mea s-a remarcat printr-un deosebit simț al responsabilității și o firească dorință de autoeducație și autodezvoltare. Astfel atât profesorii instituției, cât și eu, ca dirigintă, suntem mândri de succesele ei și îi dorim un viitor frumos.

Daniela ROȘCA-CEBAN,
profesoară de arte plastice
la Școala de Arte Plastice
„Alexei Șciusev”

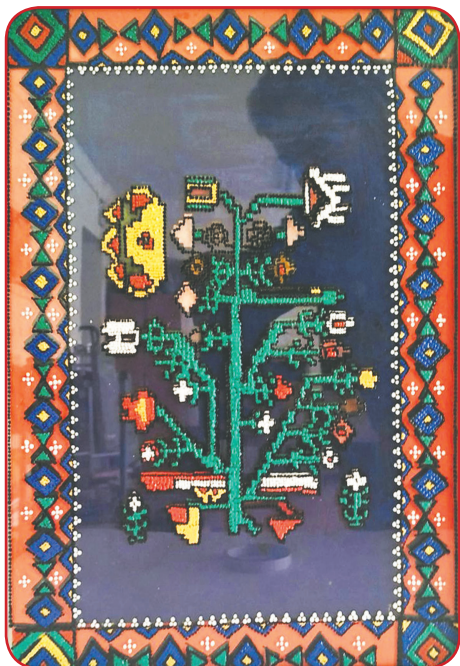
mun. Chișinău

CHIȘINĂU, MUZEUL DE ISTORIE

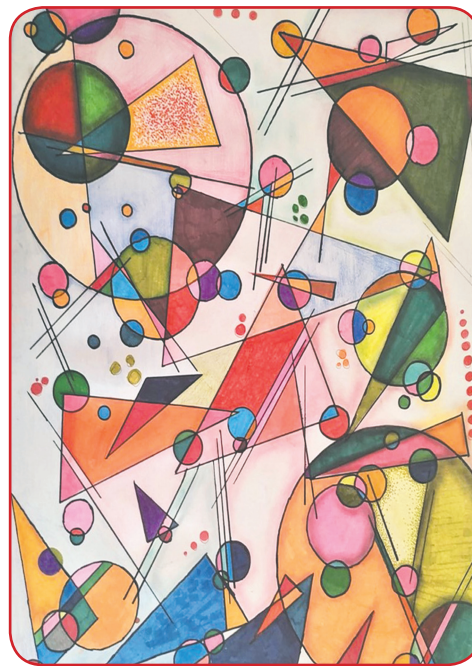
CU FAȚA LA SOARE

MOTIV CU ARTĂ POPULARĂ

NATURĂ STATICĂ CU ULCIOR

GEOMETRIA VISELOR

PLIMBAREA LA COREENI

Coordonator de pagină:
Lidia UNGUREANU

DEPARTAMENTUL PENTRU
RELATIA CU REPUBLICA MOLDOVA

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova www.drmm.gov.ro. Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a D.R.R.M.

DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Octombriana ONOFREI (secretar general de redacție); Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Cristina COVRIG (secretar-tehnoredactor); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Eudochia VERDES (scrisori; preocupările adolescenților); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații obștești pentru copii); Viorel ONOFREI (șofer-expeditor)
Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

“Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânalul “Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la F.E.-P. “Tipografia Centrală”,
Chișinău, str. Florilor, 1

Procesare
computerizată:
“FLORILE
DALBE”

Com. nr. 7686
Tiraj - 2000 ex.

